

VIOLETA MİTOVSKA OLİVERA VELİÇKOVSKA
VESNA GAVRİLOVSKA -AVRAMOVSKA

SOSYAL BİLGİLER

BEŞİNCİ SINIFLAR İÇİN
DOKUZ YILLIK İLKÖĞRETİM PROGRAMINA GÖRE

Ders kitaplarından sorumlu Milli Komisyonu'nun 19.08.2010 tarihli 224617/1 no'lu kararıyla metnin uzman tahkiki aşağıda belirlenen uzman ekiplerince yapılmıştır:

Prof. D-r Vlado Timovski
Prof. D-r Bilyana Kamçevska
M-r Gordana Pletvarska-Trayçevska
M-r Skender Asani
M-r Blagitsa Stankovska

Dil ve İmla yönünden İnceleyen:

D-r Veselinka Labroska

Araştırma görevlileri:

Bilyana Krtolitsa
Anastasija Stojnovska

Makedonca'dan Türkçe'ye çeviri:

Meral Asimov

Metin düzenleme:

Dr. Fatima Hocin

Düzenleme:

Meral Dalip Musli

Yayımlayan:

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı

Baskı:

DOOEL Polyesterday, Üsküp

Tiraj: 197

Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığının 27.08.2010 tarihli 19-6285/1 sayılı kararıyla bu ders kitabının kullanımı onaylanmakta

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:316.3(075.2)=512.161

MITOVSKA, Violeta

Sosyal bilgiler beşinci sınıflar için dokuz yıllık ilköğretim

programına göre / Violeta Mitovska, Olivera Veliçkovska, Vesna

Gavrilovska -Avramovska. - Üsküp : Kuzey Makedonya cumhuriyeti eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2020. - 106 стр. : илустр. ; 30 см

ISBN 978-608-226-803-3

1. Veliçkovska, Olivera [автор] 2. Gavrilovska -Avramovska, Vesna

[автор]

COBISS.MK-ID 51525381

SEVGİLİ ÖĞRENCİ

Dünyanın bir parçası olan anavatanını ne kadar tanıyorsun?

Bu ders kitabı seni ***Makedonya Cumhuriyeti*** konusunda bilgilendirecek, bildiklerini arttıracak, onun nitelik ve sembolleri hakkında, geçmiş ve kültürel mirası olduğu kadar, ***Avrupa Birliği*** ile ona ait kurumları konusunda rehber olacaktır. Temel insan haklarını, çocuk haklarını kavrayacak, Makedonya Cumhuriyeti vatandaşlarının hak ve sorumluluklarını da öğreneceksin. ***Bir birey ve grubun bir parçası olarak kendini*** tanıyacaksın. Hem ***global dünya*** hem de günümüze ait dünya sorunları ile ilgili birçok şeyi öğreneceksin. Bu ders kitabı ve sayısız araştırmalar, çalışma teknikleri, proje ve alıştırma ödevleri bilgiyi nereden alacağını bildiklerini nasıl geliştireceğini gösterecektir.

Bilgine bilgi kat! Tanı ve bildiklerini geliştir.

Çalışma kurallarına saygı göster, dinle, araştır, görüş, incele, gözlemle, tartış...

Yazarlar

DERS KİTABINLA TANIŞ

1.Konu:ANAVATANIMIZ MAKEDONYA CUMHURİYETİ

2. Konu:GRUP VE TOPLUMDAKİ BİREYLER

3.Konu:DÜNYA ÇAPINDA MAKEDONYA CUMHURİYETİ

Ders kitabı boyunca arkadaşların gibi sana rehberlik edecek çizgi karakterleri:

Araştır!

Vardığın sonuçları bizim sonuçlarla karşılaştı!

Ödevler

TARTIŞMA; FİKİR ALIŞVERİŞİ

Aklımızda tutalım!

Ek birşey daha!

Ne öğrendim?

ANAVATANIMIZ MAKEDONYA CUMHURİYETİ

KONUŞACAKLARIMIZ:

- anavatanımızın güzellikleri;
- Makedonya Cumhuriyeti'nin coğrafi konumu;
- tarihi ve geçmişi;
- başkent;
- neden bir ülkenin demokratik olması önemlidir

ÖĞRENECEKLERİMİZ:

- Avrupa ve Balkanların bir bölümü olarak Makedonya;
- Üsküp- Makedonya Cumhuriyeti'nin başkenti;
- Devlet ve devlet yönetimiyle devlet kurumları;
- Makedon geçmişinin dönemlere ayrılması;
- Makedonya Cumhuriyeti'nin ekonomisi;
- Makedonya'da turizm;
- Vatandaşların hak ve sorumlulukları;
- Devletindeki kültür hayatı;
- Nüfus ve nüfus yapısı

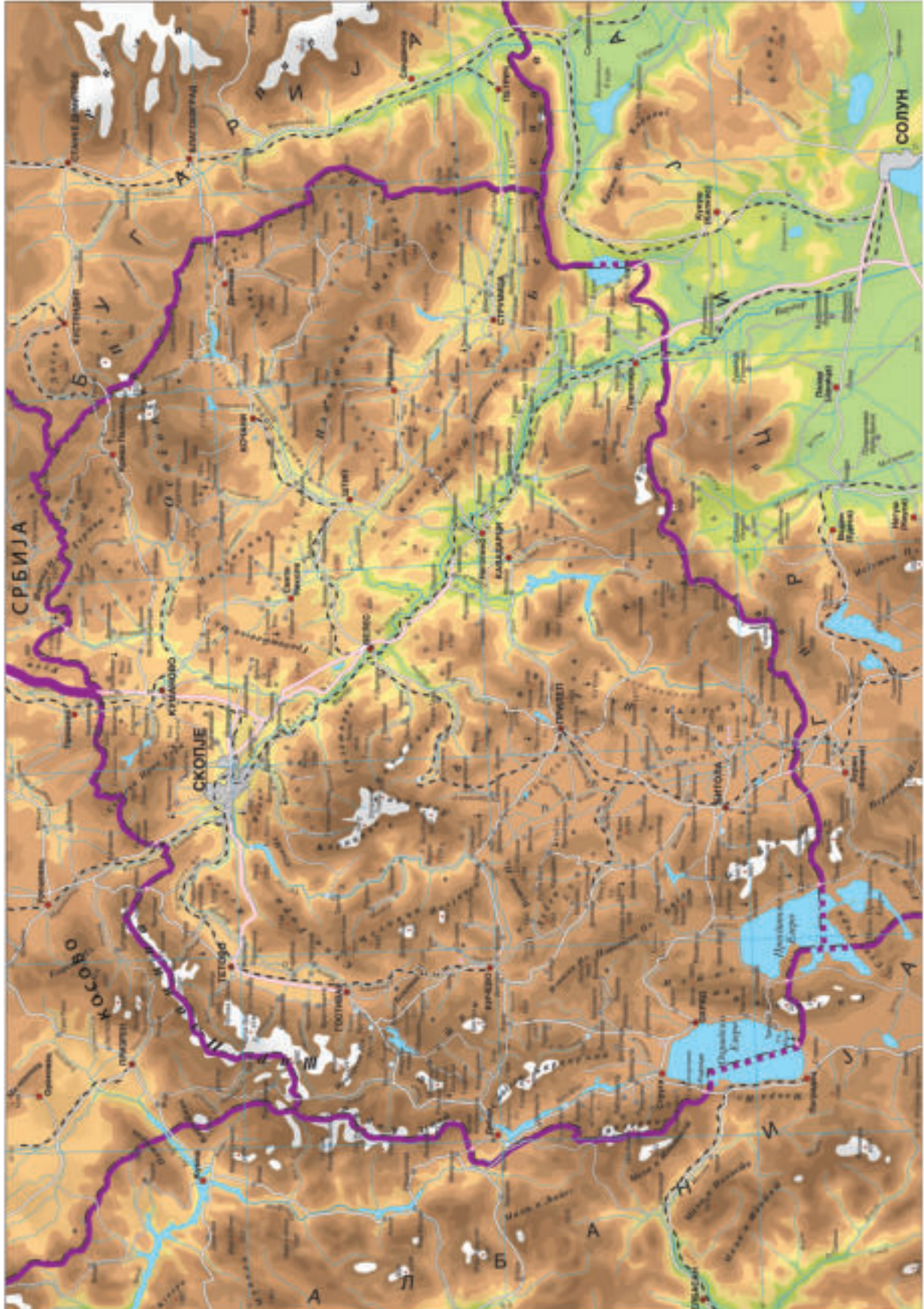

SENİN GÖREVİN:

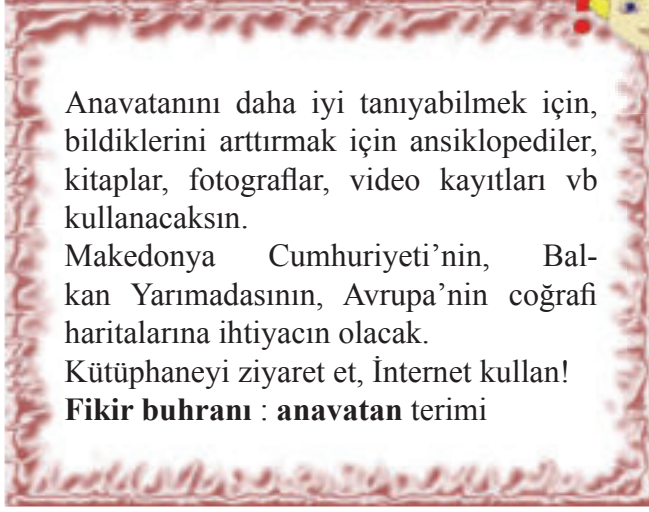
- Anavatanın ve komşu devletlerin zenginlikleri ve güzellikleri hakkında araştırma yapmak;
- Üsküp şehri ile Makedonya Cumhuriyeti'nin sosyodemografik özellikleri konulu album ve rapor hazırlamak
- Küme örneklemesiyle Makedonya'nın doğal özelliklerini göstermek;
- Anavatanımızın geçmişi konusunda proje hazırlamak;
- Makedonya Cumhuriyeti'nin turistik haritasını hazırlamak;
- Ülkedeki vatandaşlarının hak ve sorumluluklarını gösteren T-dağılım tablosu çizmek.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ HARITASI

ANAVATANIMIZ MAKEDONYA CUMHURİYETİ

Anavatanını daha iyi tanıyabilmek için, bildiklerini arttırmak için ansiklopediler, kitaplar, fotoğraflar, video kayıtları vb kullanacaksın.

Makedonya Cumhuriyeti'nin, Balkan Yarımadasının, Avrupa'nın coğrafi haritalarına ihtiyacın olacak.

Kütüphaneyi ziyaret et, İnternet kullan!

Fikir buhranı : anavatan terimi

Anavatan-bu sensin
Ve ben buyum, biz hepimiz !
Göğsümüzde atan
Büyük ve sıcak güneş gibi.

Vidoe Podgorets

Anavatan bir mirastır, ancak aynı zamanda toprak, alan mülkiyeti ile bir milletin kültürünü oluşturan manevi değer ve içeriklere sahip olma durumudur.
Makedonya Cumhuriyeti bizim anavatanımızdır.

Cumhuriyet bir devlet düzeni şeklini temsil eder. Cumhuriyet içerisinde halk belli yıl arayla demokratik seçimlerde hükümeti seçer. Cumhuriyetin cumhurbaşkanı aynı şekilde halk tarafından seçilir.

Makedonya Cumhuriyeti haritası

Devlet insanların davranışına göre kurumlar topluluğunu temsil etmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti özerk, bağımsız ve demokrat bir devlettir.

Makedonya sayısız doğal güzelliklere sahip bir ülkedir. Orman ve çayırliklar, bereketli ovalar, göller ve nehirler, vadiler, mağaralar ve şelalelerle kültür ve tarihi eserlerine sahiptir... Her türden hayvan ve bitki varlığına da sahiptir. Okuryazarlığın beşiği olan anavatanımızda, önde gelen sanatçılar bu sınırlar dahilinde sanatlarını gerçekleştirmekteler.

Araştır, anla ve anavatanın özellikleriyle ilgili daha çok bilgi edin.

Makedonya ve komşu devletleri

Coğrafya haritasının yardımıyla araştırın!

Komşu ülkelerini ve başkentlerini bulun. Hangi devletin Makedonya'nın hangi tarafı ile sınır komşusu olduğunu belirleyin!

Doğal göllerimizi hangi devletlerle paylaşıyoruz?

Makedonya Cumhuriyeti'nin komşu devletlerinin bazı özelliklerini bulun! (büyüklük, rölyef ..)

Makedonya Cumhuriyeti'nin komşu devletleri: Sırbistan Cumhuriyeti, Kosova Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve Arnavutluk Cumhuriyeti'dir.

Makedonya Cumhuriyeti ve sınır komşularının haritası

Komşu ülkelerin bayrakları

Makedonya Cumhuriyeti **kuzeyde** başkenti Belgrad olan **Sırbistan Cumhuriyeti** ile sınır komşusudur. Sırbistan'ın rölyefi çeşitlidir. Ilımlı karasal bir iklime sahip.

Anavatanımız **güneyde Yunanistan Cumhuriyeti** ile sınır komşusudur. Yunanistan, bir yarımada ve adalar ülkesidir. Avrupa Birliği üyesidir. Yunanistan, Ege Denizi, İyon Denizi ve Akdenize çıkar. Yunanistan'ın rölyefi çoğunlukla dağlıktır. Akdeniz ve dağ iklimine sahiptir.

Makedonya Cumhuriyeti **doğuda** başkenti Sofya olan **Bulgaristan Cumhuriyeti** ile sınır komşusudur. Bulgaristan Avrupa Birliği üyesidir. Balkan Yarımada'sının en önde gelen koridorlardan biri Bulgaristan içinden geçmektedir. Bulgaristan Karadeniz'e çıkar. Akdeniz, ılıman- kıtasal ve dağlık bir iklime sahiptir. Rölyefinin büyük bir bölümü dağlıktır.

Makedonya **batıda** başkenti Tiran olan **Arnavutluk Cumhuriyeti** ile sınır komşusudur. Arnavutluk hem Akdeniz hem de bir Balkan ülkesidir. Adriyatik ve İyon Denizine çıkışı vardır. Arnavutluk Cumhuriyeti'nin iklimi Akdeniz ve karasal iklim özellikleri taşır. Rölyefi çoğunlukla dağlıktır.

Kuzeybatıda başkenti Priştine olan **Kosova Cumhuriyeti** ile sınır komşusudur. Kosova Cumhuriyeti'nin rölyefi çeşitlidir. Sıcak yazlar ile soğuk ve karlı kışlarıyla karasal bir iklime sahiptir.

Araştır!

Coğrafya haritaları, İnternet ve başka ders kitaplarından komşu ülkelerin rölyefi ile ilgili daha fazla bilgi edin.

NE ÖĞRENDİK?

1. Makedonya Cumhuriyeti'nin bir devlet olarak özelliklerini sayın!
2. Anavatan terimini açıkla!
3. Cumhuriyet neyi temsil eder ?
4. Makedonya Cumhuriyeti nasıl bir devlettir ? Neden ?
5. Makedonya Cumhuriyeti hangi devletlerle sınır komşusudur ?
6. Makedonya Cumhuriyeti'ni komşu devletleri ile kıyasla ve farklılıklarını tanı!

DEVLET SEMBOLLERİ

Arkadaşlarınla ve ebeveynlerinle görüşmeler yap, İnternet ve ansiklopedileri kullan.

Makedonya Cumhuriyeti'nin devlet sembollerini gözden geçirerek bunların asıl özelliklerinin ne olduğu konusunda araştırma yap!

Bayrağın renkleri neyi temsil ederler?

Makedonya Cumhuriyeti'nin **devlet sembolleri : bayrak, arma ve ulusal marştır.**

Makedonya Cumhuriyeti'nin bayrağı

Makedonya Cumhuriyeti'nin **bayrağı** kırmızı renktedir. Bayrağın ortasından uçlarına doğru sekiz kollu sarı bir güneş uzanır.

Devlet bayrağı tüm resmi kurumlar-da, resmi bayramlar sırasında caddelerde, spor ve kültür kutlamaları ile önemli yerli ve yabancı misafirlerin karşılamalarında kullanılır...

Devlet bayrağı direğin yarısına kadar indirildiği zaman, devletin içinde yas ilan edildiği anlamına gelmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti'nin arması

Makedonya Cumhuriyeti'nin **arması** tütün, afyon ve tahıl yaprakları ile örülü bir ova ile resmedilmiştir. Ortasında dağlarımızın tepeleri, nehir ve göllerimiz de su ile sembolik bir şekilde resmedilmiştir.

27 Temmuz 1946 yılından beri kullanılan armada yer alan beş köşeli yıldız ise 16 Kasım 2009 tarihinde kaldırılmıştır.

BUGÜN MAKEDONYA ÜZERİNDEN DOĞAR

Bugün Makedonya üzerinden
Özgürlüğün yeni güneşi doğar
Makedonlar hakları
için savaşıır.

Şimdi yeniden sallanır
Kruşevo Cumhuriyeti'nin bayrağı
Gotse Delçev, Pitu Guli
Dame Gruev, Sandanski

Makedon tepeleri sesli hışırtıyla
şarkı söyler
Marşlar söyler, yenilikler söyler
Makedonya özgürdür
Özgürce yaşar

Makedonya Cumhuriyeti'nin ulusal marşı

Ulusal marşın metnini
Vlado Maleski (1941),
yazmıştır, müziğini
Todor Skalovski (1943)
yapmıştır, **1994 yılında**
ise kabul edilmiştir.

Ulusal Marş her devletin için bir merasim temsil etmektedir. Ulusal Marşımızda hem geçmiş hem de geleceğimiz ifade edilmekte.

Ulusal Marş törenlerde, resmi bayramlarda, spor müsabakalarında ve yabancı misafirlerin karşılamlarında söylenir.

Ulusal marş söylendiği zaman, hem ona karşı hem de temsil ettiği devlete karşı olan saygıdan dolayı, herkesin ayağa kalkması gerekir.

NE ÖĞRENDİK?

1. Makedonya Cumhuriyeti'nin devlet sembollerini say ve açıkla!
2. Bayrak ne zaman asılır?
3. Ulusal marş ne zaman söylenir?

Resim dersinde farklı malzeme ve teknikler kullanarak Makedonya Cumhuriyeti bayrağı ve armasını yapın!

Müzik eğitimi dersinde Makedonya Cumhuriyeti marşını dinleyin ve öğrenin!

MAKEDONYA CUMHURİYETİ’NİN BAŞKENTİ -ÜSKÜP

Makedonya Cumhuriyeti haritasını gözden geçirin ve başkentimizin coğrafi konumunu belirleyin!

Gruplar oluşturarak yapacağınız faaliyetleri aranızda paylaşın, araştırın ve Makedonya Cumhuriyeti başkenti olan Üsküp hakkında daha çok bilgi edinmeye çalışın: coğrafi veriler, ekonomik merkezler, kültür ile bilim -eğitim merkezleri, idari siyasi, ve turistik yerler.

Farklı bilgi kaynakları kullanın (kitap, ansiklopedi, dergiler, İnternet vb...)

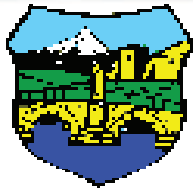
Sınıfınızın önünde sunum yapın!

Fotograf ve kartpostal bulmayı unutmayın!

Makedonya Cumhuriyeti’nin başkenti anavatanımızın kuzey bölgesinde, Üsküp Vadisinde bulunur. Üsküp, şehrin sembolü halindeki Taş Köprü’nün de bulunduğu, Vardar nehrin hem sağ hem de sol yakasında kuruludur. Onun üstünde Kale adlı hisar yükselir. İçinde bir çok zanaatları barındıran eski Üsküp Çarşısı da çok ilgi çekicidir.

Üsküp, Makedonya Cumhuriyeti’nin başkentidir, **metropoldür**. En önemli devlet kurumları burada bulunur: Hükümet, Meclis, Anayasa Mahkemesi ve Yüksek Mahkeme.

Üsküp şehrinin
arması

Üsküp bugün

Üsküp şehrinin bayrağı

Şehrin eskilere dayanan bir geçmişi var. Birçok savaş, yangın, deprem ve hastalıklar görüp geçmiştir...

Kendisi her zaman yenilenir. Üsküp için dayanışmaların şehri olduğu söylenir. 1963 yılında şehir korkunç bir depremle yıkılmış ancak tüm dünyadaki insanların yardımıyla tekrar inşa edilmiştir.

XVII. yüzyılda Üsküp

Depremden sonra Üsküp

Bugün Üsküp eski ve yeni yüksek binalar, bulvar ve parkları olan çağdaş bir şehirdir. Geliştirilmiş bir endüstriye, iktisat ve turizme sahip.. Birden çok kültür kurumları (tiyatro, opera, sinema, kütüphane, müze ve tarihi eserler...), eğitim amaçlı kurumlar (üniversiteler, okullar, anaokulları...) ve dini yapıları vardır. Üsküp gittikçe dünya metropollerine benzer bir hal almaya başlamıştır.

Üsküp Makedonya Cumhuriyeti'nin siyasi, kültürel, eğitimsel, endüstriyel, ticari merkezidir.

Ana hatlarıyla belirtmek tekniğini kullanarak zaman içinde (kuruluşundan günümüze kadar) Üsküp şehrini göster.

NE ÖĞRENDİK?

- 1.Makedonya Cumhuriyeti başkentinin özelliklerini anlat!
2. Makedonya Cumhuriyeti başkentinin temel ekonomik, siyasi ve kültürel işlevleri hangileridir?

Görmüş olduklarınız yerler ile edindiğiniz malzemelere göre **gruplara ayrılın**. Grupların ayrımını öğretmen yapar. Her grup gördükleriniz ve edindiğiniz izlenimler konusunda bir rapor hazırlasın. Hazırlanacak raporlar, metinler ve fotoğraflardan bir sınıf albümü oluşturun.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ’NİN YER KONUMU VE DOĞAL ÖZELLİKLERİ

Dünyayı adı kıta verilen geniş kara alanlarından oluşur. Bu alanlar yerkürenin üstünde yatarlar.

Araştırma faaliyetleri!

Dünyanın kıtaları hangileridir?
Okul yerküresi veya dünya haritasının yardımıyla Makedonya Cumhuriyeti’nin yer konumunu belirle!
Makedonya Cumhuriyeti hangi Avrupa devletleri ile bağlıdır?

Devlet arazisi bir devletin sınırları dahilinde bulunan kara, su, hava alanı ile tüm doğal hazineleri kapsar.

Avrupa haritası

Bir Balkan devleti olarak Makedonya Cumhuriyeti, aynı şekilde avantajlı bir konuma sahiptir. Bizi diğer Balkan devletleriyle birleştiren önemli yolların bir kavşağını temsil eder.

Makedonya’nın **denize** çıkışı yoktur. **Dolayısıyla aynı zamanda kıtasal bir ülkedir. Ancak, avantajlı bir coğrafi konuma sahiptir.** Kara, hava ve demiryolları üzerinden sayısız Avrupa devletleri ile iletişim halindedir.

Makedonya Cumhuriyeti bir **Avrupa ülkesidir**. Avrupa kıtasının güneydoğusunda Balkan Yarımadasının ise **orta bölgesinde** bulunur.

Balkan Yarımadası avantajlı bir konuma sahip çünkü her üç kıtanın birbirine olan ulaşımını bağlamakta. Bunların arasında en önemlileri E-75 karayolu ile Üsküp-Gevgeliya demiryoludur.

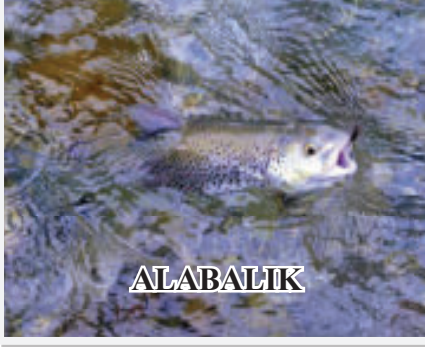
Makedonya Cumhuriyeti’nin Balkan Yarımadası’ndaki coğrafi konumu

Makedonya Cumhuriyeti'ni farklı kılan çok sayıda doğal özelliklere sahiptir.

Ülkemizin doğal özelliklerini gösteren fotoğraf veya metinler bulmaya çalış.
Kümeleme tekniğiyle Makedonya Cumhuriyeti'nin özelliklerini göster!
Konuş, araştır!
Makedonya Cumhuriyeti haritasını gözden geçirerek vatanımızın doğal özelliklerini bulmaya çalış!

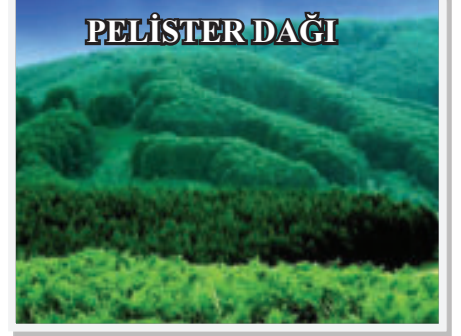

Vaşak, alabalık, yılanbalığı, sarıçam Makedonya Cumhuriyeti'ne özgüdür...

İlginçlikler

Pelister ülkemizin en eski milli parkıdır. Yerel bitki örtüsü ve **vaşak**, ayı , geyik ve yabani kuzu gibi türüne az rastlanır hayvanlara sahiptir. **Alabalık** yöreye özgü tatlı su balığıdır ve Ohri Gölünde bulunur. **Yılanbalığı** da Ohri Gölünde bulunur.

Makedonya Cumhuriyeti'nin **rölyefi** tepe ve dağlıktır. Üç çeşit bütünlüklere sahiptir:

- * Batı tarafı yüksek dağların arasında derin vadilerden oluşur;
- * Orta bölümde, dağ geçitleri ile aralarında bağlanan koyaklar bulunur;
- * Doğu bölümü ise batı bölümünden daha alçak olup içine Vardar Nehrin sol tarafındaki akarsularını kapsar.

Makedonya'da yazların sıcak ve kurak, kışların ise soğuk ve nemli geçtiği **ılıman-karasal bir iklim** sahiptir. Yıllık ortalama sıcaklıkları kuzeyden güneye doğru değişiklik gösterir.

Sular (nehir ve göller) Makedonya Cumhuriyeti'nin doğal güzelliklerini oluşturur. Makedonya Cumhuriyeti boyunca tedavi amaçlı ve seraların ısıtılmasında kullanılan termal sular vardır. En uzun **nehir** 338km uzunluğundaki **Vardar Nehridir** ve en geniş kolu ülkenin merkezi bölgesinin içinden akar. Şar Dağının eteklerinde bulunan Vrutok köyündeki kaynaktan çıkıp Ege Denizine dökülür.

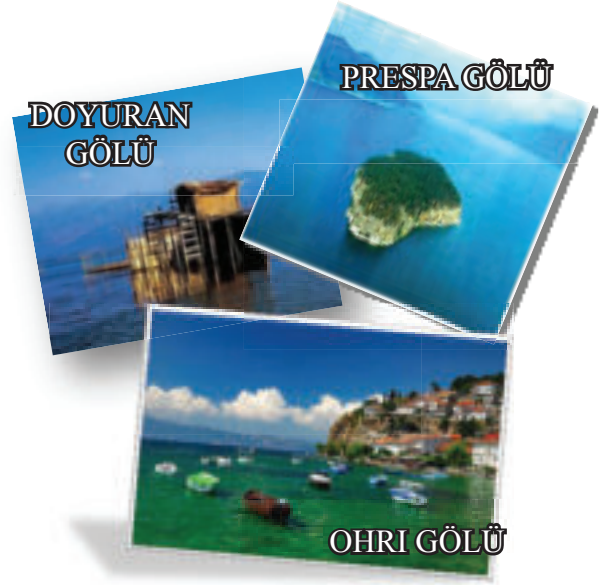
Kara Drim nehri akıntısını Ohri Gölünden yapar. Bu akıntının sağ kolu **Radika** ise Makedonya'nın en güzel, en temiz ve en canlı nehridir.

Makedonya Cumhuriyeti'nin güney sınırında üç büyük **doğal göl** yatar:

Ohri Gölü Makedonya Cumhuriyeti'nin en büyük doğal gölüdür. Avrupa'nın en derin ve en temiz gölüdür. Sayıca çok koyları, yarımadalara ve etraf dağlarının güzelliği ile o göle özgü 140 türü aşkın bitki çeşidine sahip olması nedeniyle Ohri Gölü, UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesine dahil edilmiştir.

Makedonya Cumhuriyeti'ndeki **Prespa Gölü**, büyüklüğüne göre ikinci sırada yer almaktadır. Bu gölün özelliği kıyısında bulunan koylar, kum sahilleri ve **Golem Grad** adlı küçük bir adaya sahip olmasıdır.

Makedonya Cumhuriyeti'nin en küçük doğal gölü **Doyuran Gölü**dür. Özellikle balık çeşidi gibi canlı varlıklarla zengin olan gölün kıyısında da geniş bir hasır otu kemerine sahip.

Nehir vadilerinin bölünmesi sonucunda insanlar **sunni göller** yapmışlar. Bunlar toprağın işlenmesi, elektrik enerjisinin üretimi, içme suyunun sağlanması, turizm, spor ve dinlenme tesisleri için kullanılmakta.

göller	kaplıcalar
doğal: Ohri, Prespa ve Dojran Gölü yapay: Mavrova, Debre, Tikveş Gölü, Kalimanci...	Bansko, Keşovitsa, Kosovrasti, Debre kaplıcaları, Katlanova kaplıcası...
düzlükler:	nehirler
Pelagonia, Polog, Tikveş, Gevgeliya - Valandova, Ustrumca, Ovçe Pole, Üsküp Vadisi...	Vardar, Kara Drim Nehri...
	dağlar
	Bilinen dağlar: Şar Dağı, Bistra Dağı, Korab Dağı, Osogova Dağları, Belasica Dağı, Ograden, Üsküp Karadağı, Kojuv Dağı...

NE ÖĞRENDİK?

1. Makedonya Cumhuriyeti neden avantajlı bir yer konumuna sahip?
2. Makedonya Cumhuriyeti'nin doğal özellikleri nelerdir?
3. Doğal göllerin arasındaki benzerlik ve farklılıkları say!

Araştırın ve ardından aşağıdakilerini bir çizelgede göstermeye çalışın:

- Makedonya Cumhuriyeti'ndeki dağların yüksekliği,
- Nehirlerin uzunluğu
- Doğal göllerimizi hangi devletlerle paylaşıyoruz

MAKEDONYA GEÇMİŞİNİN DÖNEMLERE AYIRIMI

İkamet ettiğiniz yer ile Makedonya Cumhuriyeti'nin en uzak geçmişi konusunda malzeme bulmaya çalışın (ansiklopediler, İskender ve eski Makedonya konulu çocuk kitapları, tarih kitapları, video görüntüleri, fotoğraflar, filmler...). Kronolojik sıralamaya göre dizilmiş fotoğraflara bak. Ayrı tarihi dönemleri kapsayacak **projeler hazırlayın. Memleketinizden** olayları katarak projenizi geliştirin! Arkeolojik kazı alanı, kültür ve tarihi eserleri **ziyaret edin**....

Milattan önce VIII. yy Makedon kabilelerin tek bir devlet altında birleşmeyi başlamış. Bu devletin başında da bir kral durmuş. Kral Perdika makedon devletin kurucusu olduğu düşünülüyor. Perdika kralın mirasçıları da devletlerini güçlendirmeye ve genişletmeye çalışmışlar. Makedon devletin en çok yükseldiği dönem ise **II. Makedonyalı Filip** (M.Ö. 359-336) ve **Makedonyalı III. Aleksandar (Büyük İskender)** (M.Ö. 336-323). adındaki Makedon kralların hükümdarlığı sırasındaydı. O dönem Makedonya büyük bir dünya gücüne dönüşüp antik çağ yazarları tarafından „Dünya Hakimi” olarak anılıyormuş.

**Makedonyalı Aleksandar
(Büyük İskender)**

**I. Aleksandar zamanından
madeni para**

Kral tarafından yönetilen toplumsal düzene **krallık** denir. Her kral tacı babasından devralır. Çarlık **krallıktan daha büyüktür**, daha geniş bir bölgeyi kapsamaktadır.

İmparatorluk kendi topraklarında oturan çeşitli milletleri egemenliği altında toplayan devlet biçimi.

İskenderiye şehrini Makedonyalı Aleksandar kurmuş ve kurucusu olan Makedonyalı Aleksandar (Büyük İskender) olduğundan *Alexandreia* adını almıştır. Çar Aleksandar'ın tanınmış atının adı ise Bukefal'mış.

Orta çağda Makedonya

Araştırma faaliyetlerinden elde ettiğiniz bilgilerinizi fikir buhranı tekniği üzerinden kullanınız. **Öncesi ve sonrasını** kıyaslayan bir tablo hazırlayın.

Slavlar, VI yy sonlarından VII yy başlarına doğru Makedonya bölgesine yerleşmeye başlamışlar. Eski Slavlar Karpat Dağlarının gerisinde yaşarlarmış. Daha iyi hayat koşulları bulabilmek için eski memleketlerini terk edip üç kola ayrılmışlar: doğu, batı ve güney. Güneye doğru yola çıkanlara Güney Slavlar'ı denir.

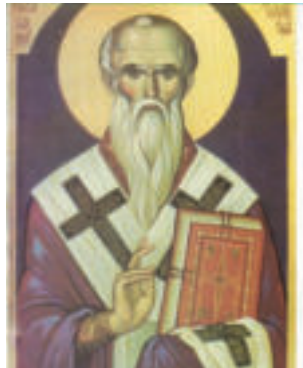
Slavların eski anavatanlarında bir alfabesi yokmuş, uzun zaman boyunca “*attıkları eğri büğrü çizikleri okuyup kahinlerde bulunuyomuş*”. Bir tür çentik atma şekline sahipmişler. Balkanlara gelip hristiyanlığı kabul ettikleri zamansa, slav kelimelerini belli bir kurala bağlı olmadan roma ve yunan harfleri ile yazıyormuşlar. Bu alfabe ile slav kelimelerin çoğunun doğru bir şekilde yazılması mümkün olmuyormuş. Yunan alfabesinde bir çok slav sözcüklerinin karşılığı yokmuş. “Ondan sonra aziz Konstantin-Kiril onlara 38 harf yaratmış, bazıları yunanmış, bazıları ise sloven dilinin ihtiyacına göreymiş.”

Kiril ve Methodius kardeşleri aydın insanlarmış. Onlar ilk Slav alfabesi – **Glagol Alfabetini** kurgulamışlar, öğrencileri Kliment ve Naum ise Glagol alfabesini basitleştirip bu kurguladıkları yeni alfabeyle **Kiril Alfabeti** adını vermişler. Alfabenin kurgulanmasıyla ve Slav okuryazarlığı ve edebiyatın gelişmesiyle Makedonya dünya kültüründe önemli bir katkıda bulunmuştur.

Aziz Kiril ve Methodius

Aziz Kliment

Aziz Naum

Aziz Kiril ve Methodius'un önemini belirten rapor nitelikli bir kompozisyon yaz.

X yy ortalarına doğru Orta çağ Makedon devleti kurulmuş. Devletin başına çar Samuil geçmiş. Çar Samuil çok güçlü bir orduya sahipmiş.Yaptığı fetihlerle devletini kuzeye doğru Tuna ve Sava nehirleri boyunca Adriyatik Denizi ve Karadenize kadar genişletmiş.

Bizansla olan Belasitsa Muharebesinde (1014 yılı), Çar Samuil savaşı kaybeder, ondört bin askeri ise kör edilmiş. Çar Samuil bu olayın hemen ardından vefat etmiş. Orta çağ Makedon devleti 1018 yılına kadar varlığını devam etmiş ve ardından da Bizans İmparatorluğuna dahil edilmiş.

Samuil'in ordusu

Çar Samuil

İlk Makedon devleti ile Çar Samuil konulu kitap veya kısa bir hikaye bulup oku!

Osmanlı hükümdarlığı süresince Makedonya

XIV yy sonlarına doğru Makedonya Türk-Osmanlılar tarafından fethedilip Osmanlı İmparatorluğu'na dahil edilmiştir.

Makedon halkı sıkça isyan ediyor ve Osmanlı hükümdarlığından kurtulmak için ayaklanıyormuş. Silahlı bir şekilde karşı çıkmanın en eski şekli de haydutluk (eşkiyalık)mış.

Makedonya'da ilk önemli ayaklanma Karpoş isimli haydutun önderliğinde 1689 yılında yapılmıştır.

Üsküp Piskoposu Pyeter Bogdani Osmanlı İmparatorluğu'na karşı direnenlerin arasındaymış.

Makedonya'nın kurtuluş hareketi XIX yy'da hızla büyümeye başlamış. Bu dönemde çok sayıda ayaklanma yapılmış (Neguşko, Razloveçko, Kresnensko).

Çetesiyle birlikte Yane Sandanski

Osmanlı hükümdarlığı zamanında
bir Makedon köyü

Tüm karşı koymalar ve ayaklanmalardan en önemlisi **2 Ağustos 1903** yılındaki **İlinden ayaklanmasıdır**. Özgürlük için yapılan savaşlarda Makedonların yanısıra Arnavutlar, Türkler ve Ulahlar da yer almış.

Gotse Delçev

Nikola Karev

Gyorçe Petrov

Dame Gruev

Pitu Guli

O dönemin **tanınmış devrimcileri**: Gotse Delçev, Pitu Guli, Yane Sandanski, Gyorge Petrov, Dame Gruev, Pere Toşev vs.

Kurtulan Kruşevo’da Kruşevo Cumhuriyeti kurulmuş. 60 vatandaşın üyeliğini yaptığı Cumhuriyet Konseyi ile 6 kişilik Geçici hükümet oluşturulmuş. Hükümetin başında Vangel Dinu duruyormuş, Cumhuriyet’in başkanı ise **Nikola Karev**’miş.

Kruşevo Cumhuriyeti varlığını on gün boyunca sürmüştür.

İlinden Makedon devleti tarihinde önemli bir yer kaplar.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise, verilen diğer vergilerin yanısıra, **kan vergisi dedikleri devşirme varmış**. Devşirme erkek çocuklarının ebeveynlerden zorla alınmasıymış. Sonra bu çocukları Türkiye’ye götürerek eğitiliyor ve acımasız asker olmaları öğretiliyormuş. Bu askerlere **yeniçeri** deniyormuş.

Kruşevo’nun savunmasında ayaklananlar **top** kullanıyormuşlar. Senin görevin onun hangi malzemeden yapılmış olduğunu öğrenmek!

Kiraz ağacından yapılan Kruşevo topu

Ben araştırmacı gazeteciyim!

Gazeteci olduğunu **varsay**.
Olay ve kişi zenginliğine sahip
Kruşevo ile ilgili **haber** yazısı
yaz.

Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı

Makedon halkı Balkan savaşlarında (1912-1913) oldukça büyük bir yük altında olup çok sayıda savaş kurbanı vermiştir.

Birinci Balkan Savaşı Osmanlı İmparatorluğu ile Bulgaristan, Yunanistan, Karadağ ve Sırbistan'dan oluşan Müttefik Balkan güçleri arasında yer almıştır. Makedon halkı çeşitli şekillerde, ister tek başına veya müttefik güçlerine eşlik ederek bu savaşlara katılmıştır. Onlar Türk hakimiyetinden kurtulup kendi devletlerini kurabileceklerini umuyorlarmış. Ancak beklentileri gerçekleşmemiş. Makedonya işgal altına girip Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan arasında bölünmüştür.

İkinci Balkan savaşı bölge ayırımından memnun olmayan Bulgaristan'ın eski müttefikleri Sırbistan ve Yunanistan'a saldırdığı zaman, 16 Haziran 1913 yılında patlak vermiş. İkinci Balkan savaşı **Bükreş Anlaşmasının** imzalanması ile sona ermiştir. Bu anlaşma ile Makedonya'nın bölünmesi kesinleşir.

Balkan savaşlarının ardından, 1914 yılında **Birinci Dünya Savaşı** başlamış ve dört yıl sürmüştür.

Birinci Dünya savaşı sırasında Makedon halkı yeni işgallere, savaş harabelerine ve bölünmelere maruz kalmıştır.

I. Dünya Savaşı mağdurları

NE ÖĞRENDİK

Makedonya'nın hangi yerlilere göre adını aldığını **açıkla**.

Makedonyalı Aleksander'in önemini **tanımla**.

Eski Slavların gelmesi ve ilk devletin kurulmasıyla ilgili genel bir bakış **yap**.

Belasica dağında meydana gelen muharebeyi (savaşı) **anlat**.

İlinden ayaklanması ile Kruşevo Cumhuriyeti ile ilgili bildiklerini **anlat**.

Makedonya'nın ne zaman ve kimin tarafından bölündüğünü **açıkla**.

ÇAĞDAŞ MAKEDON DEVLETİNİN KURULMASI

İkinci Dünya Savaşında Makedonya

Çağdaş Makedon devleti dört yıl süren antifaşist ve ulusal kurtuluş savaşı (1941-1944 yılları arası) kurulmuştur. İkinci Dünya Savaşı Makedonya devlet topraklarının yeniden parçlanması, ulusun asimile edilmesi ve ekonomik açıdan kullanılması anlamına gelmiştir. Antifaşist koalisyonun tarafında yer alan Makedon milleti, yüzyıllar boyunca beslediği idealleri ve isteklerinin gerçekleşmesi için -kendisine ait ulusal bir devletini kurmak ve özgür kılmak için mücadeleye katılıp silahlanmıştır.

Prilepe'de Bulgar polis karakolu –makedon partizanların ihtilal yönündeki ilk saldırılarına maaruz binası ve saldırı şeması -11 Ekim 1941 yılı

Birinci ASNOM toplantısının yer aldığı salon

Antifaşist direniş Yosip Broz Tito'nun önderliğini yaptığı Yugoslavya Komünist Partisi, daha doğrusu Makedon Komünist Partisi (MKP) tarafından örgütlenmiştir.

Makedonya'nın kurtuluş savaşı **11 Ekim 1941 yılında** başlamıştır. Prilepe ve Kumanova'da ilk o gün silahlardan ateş edilmiştir.

Dolayısıyla **11 Ekim Makedon halkının İhtilal Günü olarak kutlanmaktadır.**

Çatışmalar bu şehirden başlayıp diğer şehirlere de yayılmıştır. Muharebelere partizanlar katılmış. Savaş sırasında çok sayıda şehidin yanı sıra Makedonya ulusal kahramanları olan **Strašo Pincur, Mirçe Atsev, İbe Palikukya, Vera Tsiriviri-Trena, Kuzman Yosifovski Pitu, Liman Kaba, Tsvetan Dimov, Bayram Şabani vs hayatlarını kaybetmiştir.**

ASNOM, (Makedonya Antifaşist Ulusal Kurtuluş Konseyi) **2 Ağustos 1944 tarihinde Prohor Pçinski manastırında ilk toplantısını yapmıştır.** Bu toplantıda Makedon devletinin kuruluşu ile ilgili çok sayıda kararlar getirilmiş ve en yüksek devlet organları kararlaştırılmıştır. Birinci cumhurbaşkanlığına da Metodiya Andonov- Çento seçilmiştir.

Makedonya için ASNOM'un önemi büyüktür :**Makedonya devlet ilan edilmiş, Makedon dili resmi bir dil olarak tanınmış, Makedonya'da yaşayan vatandaşların din, ırk ve cinsiyet ayırmaksızın eşit haklara sahip vatandaşlar oldukları kararlaştırılmıştır...**

Daha çok bilmek istiyorsan !

16 Nisan 1945 tarihinde Makedonya'nın ilk hükümeti kurulmuştur. Bu hükümetin içinde Makedonya'da yaşayan Sosyal Politika Bakanı olan Necat Agoli gibi azınlıkların temsilcileri de yer almıştır.

Ödev : İkinci Dünya Savaşı sırasında ulusal kurtuluş savaşına katılan kişiler ile ilgili araştırma yap, bilgi toplu.

MAKEDONYA'NIN İLK CUMHURBAŞKANI

Metodiya Andonov-Çento (1902-1957), siyasetçi ve vatansever. ASNOM (1943) İnisiyasyon Heyeti ve Makedonya Milli Meclisinde (1943) başkanlık yapmıştır. Bağımsız ve özerk Makedonya ve Makedon milletin ulusal kurtuluşu için çabalayan gerçek bir savaşçıydı.

İkinci Dünya Savaşı ardından Makedonya, Yugoslavya Federasyonu (SFRY- Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti) çerçevesi dahilinde eşit haklara sahip Cumhuriyet olarak yer alır.

İkinci Dünya Savaşının ardından ülkemizin yeniden yapılanması zamanından yazı ve fotoğraflar bulmaya çalış. İnternet kullan !
Makedonya Cumhuriyeti'nde nelerin inşa edildiği ve kurulduğunu öğren.
Çalışma faaliyetlerine katılmış bir yakının varsa, sana anlatsın. Öğreneceklerin ve edineceğin bilgi ve malzemelerin hepsini arkadaşınla veya grup içinde düzenle sonra da sınıftaki diğer arkadaşlarınla paylaş.

Gençlerin çalışma faaliyetleri

Savaşın ardından, Makedonya tümüyle harabe halindedir. Yeniden yapılanma ve inşa edilmeye ihtiyacı varmış. Cumhuriyetin içindeki halkın bütünü çalışma faaliyetlerine katılarak yeniden yapılanmasına yardımcı olmuşlar.

Makedonya'da sürekli inşa edilmekte ve geliştirilmektedir, köylere elektrik bağlanmaktadır, modern karayolları, demiryolları, fabrikalar, hidrosantraller, sağlık, kültürel ve eğitim kurumları yeniden inşa edilmiştir.

Yazı, metin, fotoğraf, anlatılanlar ve edindiğin benzeri malzemelerden bir pano hazırla.

Araştırma yöntemi konuları :

“8 Eylül 1991 tarihli referandumdan hatıralar”

Egemen kelimesi ne demektir ?

Referandum kelimesini açıklamaya çalış.

Ülkemizin vatandaşları **8 Eylül 1991 tarihinde** yapılan referandumda **bağımsız, egemen ve özerk Makedonya Cumhuriyeti**'ni seçti.

Her yıl bu tarihte anavatanımızın bağımsızlığının ilan edildiği gün olarak kutlanılmakta. **Sekiz Eylül Makedonya Cumhuriyeti'nin resmi bayramıdır !**

17.XI.1991 tarihinde Makedonya Cumhuriyeti Meclisinde bağımsız ve özerk Makedonya Cumhuriyeti'nin ilk **Anayasası** oylandı.

Bağımsız ve özerk bir devlet olarak Makedonya, 8 Nisan 1993 tarihinde **BMÖ** (Birleşmiş Milletler Örgütü) **eşit üyesi** olarak kabul edildi.

Makedon vatandaşlarını ilgilendiren bir diğer önemli olay Makedon vatandaşlarının Avrupa Birliği ülkelerine vizesiz serbestçe seyahat edebilme olanağını veren **vize uygulamasının kaldırılmasıdır**.

Egemenlik ya da **hâkimiyet**- devletin iç işlerinde ve diğer devletlerle olan ilişkilerdeki kural koyma gücü ve hukuk yaratma kudretidir.

Referandum- devleti ilgilendiren önemli meselelerde halkın iradesini belirlemek amacıyla yapılan demokratik oylamadır.

Seçim yeri

1991 yılında devletimizin bağımsızlığının ilan etmesi nedeniyle yapılan toplantı

Türkçe dersinde ‘Devletimin kuruluşu’ konulu bir kompozisyon yaz.

PROJEYE DAYALI DERS

Öğretmeninizle projeje dayalı ders için hazırlık yapın!
Aşağıdaki konu üzerinde bir araştırma projesi hazırlayın:

“GEMİŞİN İÇİNDEN MAKEDONYA”

Kurallar çerçevesini unutmayın!
Projenin etaplarını kararlaştırın!
Bir önceki bilgi ve deneyimlerinizi kullanın ve bunlara yenilerini eklemeyi isteyin!

Öğrenmek
istediğimiz nedir?

Makedonya Cumhuriyeti’nin
tarihini öğrenelim!

Herkese açık derste
sunum yaparak!

Bunu nasıl
yapacağız?

NE ÖĞRENDİK

Malzeme toplayarak, derslerini takip ederek ve alıştırmaları yaparak mutlaka ödevlerine çalışmışsındır. Aşağıda verilen bu ödevlerin amacı senin edinmiş olduğun bilgileri kontrol edip gerekli yerleri tamamlamaktır. Ödevler yapılan ders müfredatına göre çözümlenir, hepsini tek bir derste çözmemelisin.

Makedonya Cumhuriyeti'nin sadece sınırları belirlenmiş haritasında **aşağıda verilen talepleri yerine getir:**

Kırmızı renkli bir kalem kullanarak komşu devletlerini ve başkent isimlerini yaz!

Mavi renkli kalem kullanarak vadilerdeki üç gölün adını yaz!

Siyah renkli kalem kullanarak cumhuriyetimizin başkentini ve yaşadığın yeri belirle (bunların adını yaz)!

Tahta kalem renklerinden faydalananarak MC'nin rölyefini belirle!

Haritanın altında Makedonya Cumhuriyeti'nin Balkan Yarımadası'nda, Avrupa'da ve Dünya'daki yerini **belirle?**

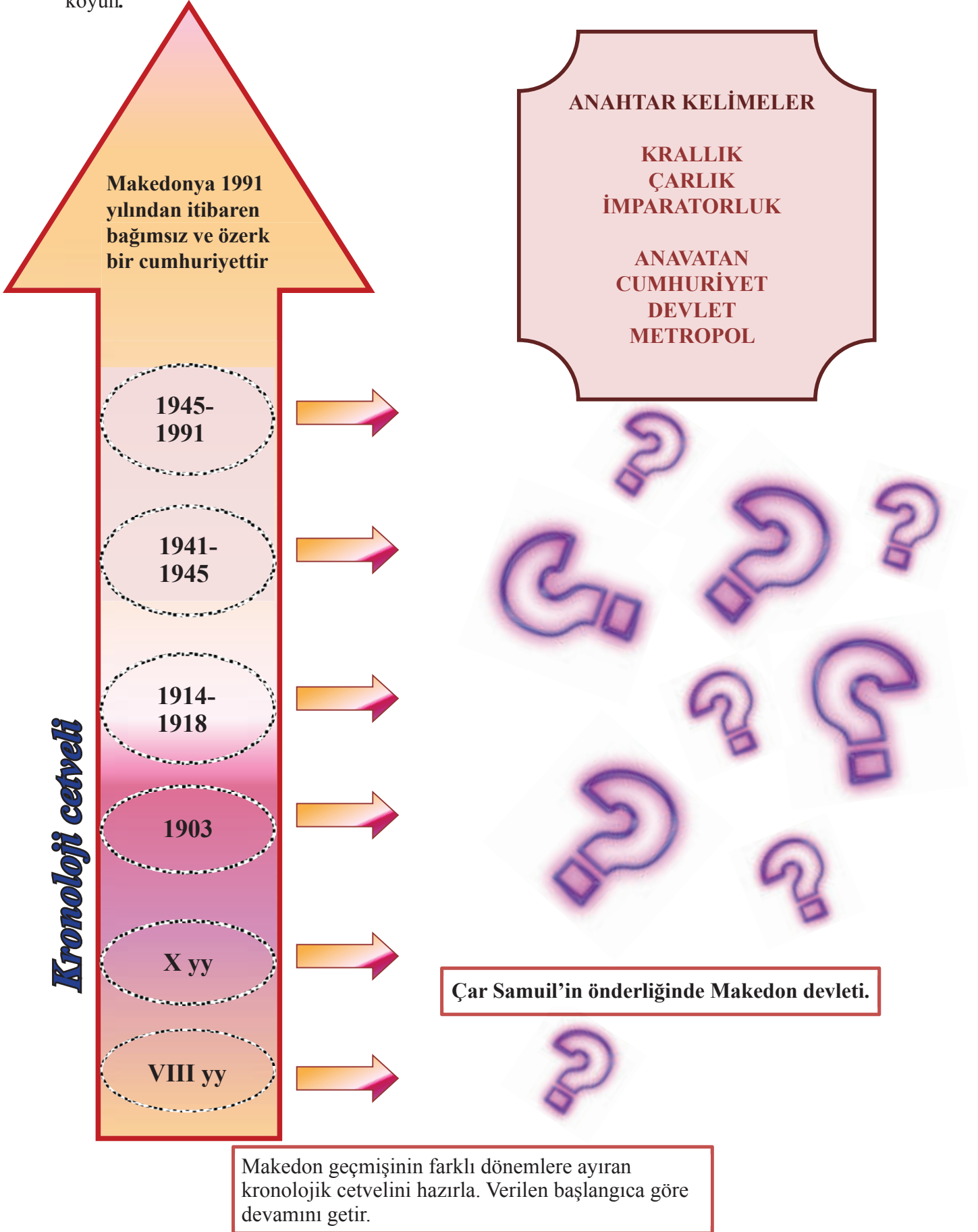
Makedonya'da Ulusal Kurtuluş Savaşının ne zaman başladığını **belirtin** ve bu günün Makedonya adına ne anlama geldiğini **açıklayın**.

ASNOM'un Birinci toplantısı ne zaman ve nerede yapılmıştır?

ASNOM'un Birinci toplantısının önemini **açıklayan bir analiz yap**.

Makedon devletinin ilk seçilmiş cumhurbaşkanı ile ilgili **araştırmalardan yararlanarak analiz yap**.

Toplamış olduğunuz malzemeden bir pano hazırlayın. Geçmişimizin diğer dönemlerinden de panolar hazırlamışsanız, hepsini tek bir başlık altında toplayın ve adını **TARİH CETVELİ** koyun.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ’NİN DEVLET YAPISI

Faaliyetler:

Fikir buhranı tekniğini kullanarak Makedonya Cumhuriyeti’nin devlet yapısı konusunda daha fazla bilgi edinin!

Makedonya Cumhuriyeti nasıl bir devlettir?

Demokrasi, vatandaşların kamu seçimlerinde, gizli veya alenen yapılan oylama ile Mecliste kendilerini temsil edecek temsilcilerini seçtikleri bir çeşit toplum yapısıdır. Demokrat bir toplum için önemli olan vatandaşlarının hak, özgürlükleri ve sorumluluklarının saygılanmasıdır.

Makedonya Cumhuriyeti’nin Anayasası, hükümetin örgütlenmesi:

- yasama
- yürütme
- yargılama sisteminin prensiplerine göre ayrılır.

Makedonya Cumhuriyeti Meclisi

Makedonya Cumhuriyeti Meclisi

Makedonya Cumhuriyeti Anayasası

Meclis dört yıl süren bir dönem içerisinde Makedonya Cumhuriyeti’nin yasama gücünü (kanun koyma) temsil etmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti Meclisi halk tarafından seçilmiş 120 (yüz yirmi) temsilciden oluşur. Meclis Anayasayı, yasaları getirir, Makedonya Cumhuriyeti Hükümetini seçer, yargıçlar tayin eder vs.

**Ben Makedonya Cumhuriyeti
Meclisi temsilcisiyim!**

–oyun–

Ben Makedonya Cumhuriyeti'nin tüm çocuklarını temsil ediyorum ve sizden istediğim...

Oyun: „Sınıfı temsil edecek bir üye seçin”
3 grup kurun! Her grup bir temsilci önersin!
Grup temsilcileri meclis üyeleri olarak neyi desteklediklerine ve neleri yapacaklarına dair savunmalarını yapsınlar! Aralarından sizleri temsil edecek kişiyi oylama yaparak seçin.

Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti

Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Makedonya Cumhuriyeti'nin yürütme gücünü temsil etmektedir. Hükümet Cumhurbaşkanı'nın tayin ettiği mandaterin önerisi üzerine Makedonya Cumhuriyeti Meclisi tarafından seçilir. Hükümet başbakan ve bakanlardan oluşur. Hükümet meclisin getirdiği Yasaları yürütür, Meclise başka yasa ve yönetmelikler önerir, yabancı devlet ve hükümetlerin tanınması kararlarını verir, diğer devletlerle diplomatik ilişkiler kurar vs.

Makedonya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Makedonya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ülke içi ve ülke dışında cumhuriyetini temsil etmektedir. O, Makedonya Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetlerin başkomutanıdır. Makedonya Cumhuriyeti Anayasasına göre, Cumhurbaşkanlık seçimleri, genel ve gizli oy kullanılarak doğrudan seçilir. Cumhurbaşkanı'nın yetki süresi 5 yıldır.

Devlet başkanı Makedonya Cumhuriyeti vatandaşı olmak zorundadır.

Hazırlan ! Oyun oyna !

Ben çocuk mahkemesi yargıcayım !

Yargıç yasa ve yasayla öngörülen hak ve sorumlulukları korur.

Makedonya Cumhuriyeti Mahkemesi

Üsküp asliye ceza mahkemesi

Mahkeme yargılama gücüne sahiptir.

Mahkemeler Anayasanın, yasaların ve insan haklarının korunmasından sorumlu kurumlardır.

Faaliyetler :

Oturduğunuz yere en yakın mahkemeyi ziyaret edin!

Yargıçla görüşme yapın!

Mahkemeler ile mahkemelerin ne şekilde çalıştığını öğrenmeye çalışın!

Bilgileri topladıktan sonra sınıfınızda paylaşın!

NE ÖĞRENDİK

İkinci Dünya Savaşından sonra anavatanımız nasıl inşa edilmiştir?

Makedonya ne zaman bağımsız bir devlet olmuştur?

Bağımsızlığımızdan bu yana ülkemizde hangi önemli olaylar yer almıştır?

Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsız, egemen ve özerk bir devlet olması kararını vatandaşlar ne şekilde verdiler?

Makedonya Cumhuriyeti'nin en önemli devlet kurumları hangileridir?

Devlet başkanı nasıl seçilir?

Mahkemelerin devlet içindeki en önemli görevi nedir?

MAKEDONYA CUMHURİYETİ NÜFUSU

Aşağıda verilenlerle ilgili araştırma yapın:

Oturduğun bina veya sokağın nüfusunu yaş ortalaması (çocuk, yetişkin) ile cinsiyet yapısına (erkek, dişi) bakarak bilgi edinin ve alınan verileri çizelgeye dahil edin ve analizini yapın !

Bir devletin bölgesi dahilinde yaşayan vatandaşlar o devletin **nüfusunu** oluştururlar. Nüfusun sayısı her on yılda bir yapılan nüfus sayımı ile belirlenmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti'nin nüfusu sürekli büyüyor ve değişiklik gösteriyor. Nüfus sayımından elde edilen istatistik verilerle bunu gösterebiliriz. Son nüfus sayımı 2002 yılında yapılmıştır. Yapılan nüfus sayımı verilerine göre Makedonya Cumhuriyeti'nde yaklaşık olarak iki milyon nüfusa sahip.

Nüfus yapısı

Makedonya'nın nüfusu aşağıdakilerine göre sınıflandırılmıştır:

- cinsiyet yapısı;
- yaş ortalaması yapısı;
- etnik yapı;

Cinsiyet yapısı verilen alan içinde erkek ile kadın nüfusunun oranıdır.

Makedonya'da erkek nüfusunun sayısı kadın nüfusuna göre daha yüksektir.

Cinsiyet yapısı nüfusun doğal artışını geliştirdiği için önemli bir unsurdur.

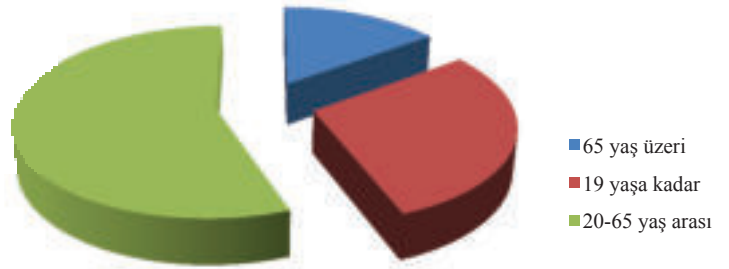
Yaş ortalaması yapısı yetişkin gruplarının sayısını verir.

Nüfusun ayırımına göre:

- **genç** nüfus - 19 yaşa kadar;
- **yetişkin** nüfus - 20den 65 yaşa kadar ;
- **yaşlı** nüfus 65 yaş üzeri.

Nüfusun yaş ortalaması yapısı

Etnik yapı

Makedonya Cumhuriyeti'nde Makedon milletinin yanı sıra, Arnavut, Türk Ulah, Sırp, Roman, Boşnak milletlerinin bir bölümü de yer alır. Makedonya'da yaşayan farklı milliyete sahip gruplara **etnik topluluk** denir.

Her etnik topluluğun halk giysileri, gelenekleri, dini örf ve adetleri ve bunun gibi belli başlı özellikleri vardır. Makedonya Cumhuriyeti'ndeki tüm vatandaşların cinsiyet, din, ten rengi, ırk ve maddi durumu ayırmaksızın eşit şartlara sahiptirler.

Makedon halk giysileri

Arnavut halk giysileri

Türk halk giysileri

Roman halk giysileri

Makedonlar komşu ülkelerinde olduğu kadar, Avrupa ve denizaşırı ülkelerinde de yaşarlar. Dünya çapındaki Makedonlar kendilerine ait kültür miras ve geleneklerini korumaktadırlar.

1. Yapmış olduğun araştırma doğrultusunda bir rapor hazırla, albüm yap ve sınıfının önünde sunum yap !

MAKEDONYA CUMHURİYETİ EKONOMİSİ VE EKONOMİK FAALİYETLER

Ebeveyn ve etrafındaki yetişkinlerinin nerede ve ne iş yaptıklarını öğrenin. Yaptıkları iş hangi ekonomi dalına girmektedir. Makedonya Cumhuriyeti'nin doğal kaynakları ve ekonominin gelişimi konusunda görüşmeler yap. Ekonominin gelişimi açısından bir ülkenin iklim ve röllyefi ne kadar önemli? **Kaynaklar, ekonomi faaliyetleri** kelimelerini açıkla (anlamalarını sözlük, ansiklopedi veya ebeveynlerinden öğrenebilirsin). Farklı ekonomi dallarına ait fotoğraf ve metinler bul (fabrikalar, hidrosantraller, kaplıcalar, seralar...). Meteoroloji istasyonunu ziyaret et ve Makedonya Cumhuriyeti'nin iklimi ve ekonominin gelişimi konusundaki olanaklarını görüş.

Ekonomi amacı üretim, dağıtım, tüketim, ticaret, değişim ve bölüşüm ile ilgili etkinliklerin bütünü olup, insanın bu etkinlikleri belirli bir yerde ve o bölgenin belirli gelişim derecesine göre yürütmesine denir.

Makedonya Cumhuriyeti'nin ekonomisi birkaç gelişim dönemlerine ayrılır. Bunlar da: İkinci Dünya savaşına kadar, İkinci Dünya savaşının ardından ve bağımsız Makedonya Cumhuriyeti dönemleridir.

Ekonomik faaliyetleri kaynak zenginliklerin oluşumunda yer alan ve satış için üretilen çeşitli nesneler, gıda, giysi ve benzeridir. Ekonomik faaliyetleri birincil, ikincil ve üçüncül olarak ayrılır.

Makedonya Cumhuriyeti'nde aşağıda verilen ekonomi faaliyetleri yer alır:

- **birincil** : ziraat, hayvancılık, ormancılık, arıcılık, avcılık ve balıkçılık.
- **ikincilik** faaliyetleri: madencilik, endüstri, enerji bilimi, üretim zanaatçılığı ve inşaatçılık.
- **üçüncül** faaliyetler: hizmet sektörü, trafik, ticaret, zanaatçılık ve turizm.

Kaynaklar -gelişim için olanaklardır.

Ülke ekonomisinin gelişimi için aşağıdaki faktörlerin önemi büyüktür: **iklim, su zenginliği, ormanlar, vadiler, maden zenginliği, tarihi ve doğal güzellikler,...**

Ülkemizde çok sayıda ekonomi dallarının gelişimi için elverişli şartlar bulunmaktadır.

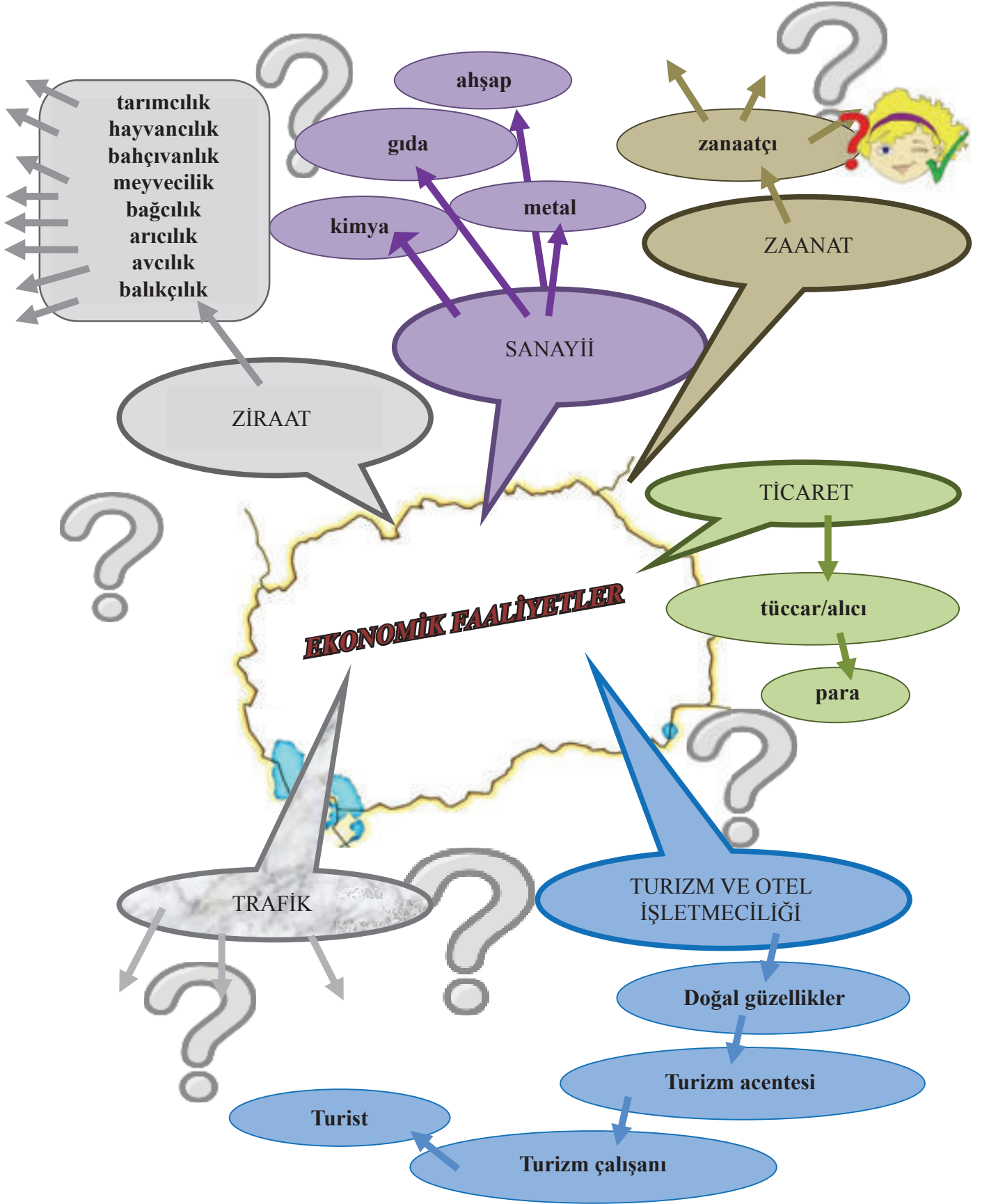

İlaç üretim fabrikası

Petrol işletmeciliği fabrikası

Aşağıda gösterilen ekonomik faaliyetlerin her birinin kendisine göre kolları vardır. Dikkatlice bak, düşün ve açıkla, bunların hangileri yaşadığın yerde mevcut bulunmaktadır.

Ekonomi gelişiminde doğal faktörlerin etkisi

Meteoroloji istasyonuna yapmış olduğun ziyaretten edindiğin bilgileri paylaş!

Memleketinde iklim nasıldır, MC'deki iklim nasıldır?

Memleketinde hangi rüzgarlar eser, MC'de hangileri?

Meteorologlar bir sonraki günler konusunda ne dediler?

Bugün - perşembe günün meteoroloji bülteni

Üsküp 8C

Gevgeliya 15C

Berovo 4C

İklim çok sayıdaki ekonomik faaliyetlerin gelişiminde önemli bir unsur teşkil etmektedir. Makedonya Cumhuriyeti'nde **ılıman kara iklimi** vardır - ılıman sıcak yazlar ve ılıman soğuk kışlara sahiptir. İklim cumhuriyetin bütününde aynı değildir. Denize yakın bölgelerde (Gevgeliya, Doyuran, Strumitsa) daha yumuşak bir iklim vardır.

Vardar nehri yakınındaki yerler daha sert bir iklime sahipken, dağlık bölgelerde dağ iklimi vardır. Yıllık ortalama sıcaklıkları kuzeyden güneye doğru ısı değişikliği gösterir.

Makedonya Cumhuriyeti'nde en çok: güney rüzgarı, vardar ve kuzey rüzgarları eser.

İklime göre tarımcılık (vadilerde) ve hayvancılık (dağlarda) gelişmiştir. Bunlar Strumitsa-Radoviş ve Gevgeliya-Valandovo vadilerinde çeşitli kültürlerin yetişmesine olanak sağlamışlardır.

Su ekonomiyi doğrudan etkileyen bir unsurdur.

Ekonominin gelişimine unsur olan maden zenginliği

MC'nin maden zenginlikleri ile ilgili fotoğraf ve metinler bulmaya çalış. Memleketenin yakınlarında herhangi bir madenin olup olmadığını ve hangi madenin çıkarıldığını öğren. Okulundan maden koleksiyonu iste ve madenin adı, rengi, ağırlığı ve nereden geldiği konusundaki bilgileri defterine yaz. MC'nin haritasını kullan.

Buçim, Radoviş'te bakır madeni (bakır madeni)

Mermerin çıkartılması - Prilepe

Maden zenginlikleri madencilik ve endüstri gelişimlerinin bağlı oldukları bir unsurdur. Makedonya çok sayıda maden türleriyle zengindir: **kömür** (Manastır, Krçova, Mariovo); **demir ve çinko madeni** (Osogova Dağlarında); **bakır madeni** (Buçim Radoviş'te). Bakır madeninin yanısıra **altın, gümüş, antimon** (Kavadartsı) bulunur.

Makedonya Cumhuriyeti insanları **madencilikle** uğraşmaktadır, daha doğrusu, maden işletmeciliğiyle - **ağır sanayii**.

Ekonominin gelişim ve röllyefi

MC'nin röllyefini hatırla!
Haritadaki renklere göre vadileri de bul!

PELAGONIYA

Makedonya dağlık bir ülkedir. Ülkenin doğu bölgesinde bulunan başlıca büyük dağlar ise: Osogova Dağları, Ograjden, Malişeva Dağları ve Belasitsa Dağlarıdır...

Anavatanımızın batı bölgesinde ise Şar Dağı, Bistra ve Korab dağları bulunur. Dağlık alanlarda yaşayan insanlar daha çok **hayvancılık** ve et, süt ve yün imalatıyla uğraşmaktalar.

Makedonya Cumhuriyeti'nin dağları arasında düzlükler bulunmakta. En büyük düzlükler ise: *Pelagoniya* (Makedonya'nın tahıl ambarı), Polog, Tikveş, Ovçe Pole, Üsküp Vadisi, Gevgeliya-Valandova Vadisi.

Düzlüklerde yaşayan insanların daha çok **tarımcılık** ve meyve ile sebze imalatıyla uğraşmaktalar.

Hayvan ve toprak ürünlerinin imalatıyla **gıda, deri ve tekstil endüstrileri** geliştirilir.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TURİZM

Bir **turizm önerisi** yap!

Seyahatin amacı : **Makedonya'nın güzelliklerini tanı**

Ziyaret planı : arkeolojik kazı yerleri, kültür ve tarihi anıtlar, herhangi bir kültür olayı, gezilip görülecek doğa yerleri...

BEN YOLCULUĞUMA BAŞLADIM

Ohri şehri Balkanların **incisidir**. Geleneksel mimarisiyle **UNESCO**'nun kültürel ve doğal mirası listesinde yer almaktadır. Ohri Slav okuryazarlığın beşiğiymiş. Makedon çarı Samuil'in çarlığı, Roma amfisinin, kilise ve manastırlarının, Ulusal müzenin, Ohri incilerinin yeri...

Ohri-Ohri Gölü

Mavrovo

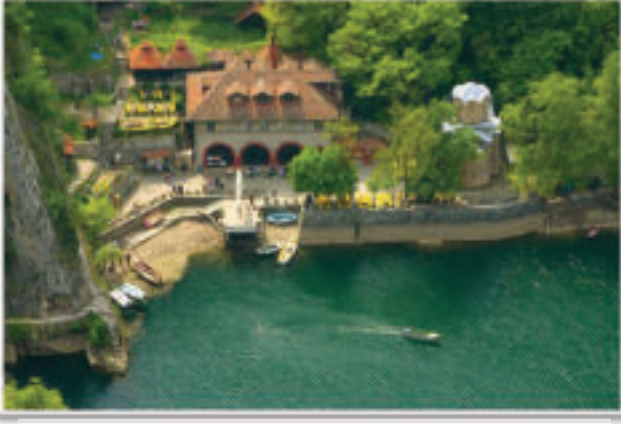
Mavrovo Gölü yapay olmasıyla birlikte, Bistra Dağının kayma merkezlerinden bakıldığında güzelliğiyle cezbedicidir. Gölün balık avlamak, kamp yapmak, dolaşmak gibi çok sayıda olanak tanımaktadır.

Mavrovo Ulusal Parkında ender hayvan ve bitki çeşidine sahiptir.

Galiçnik özgün mimarisi, zengin kültür mirası, folklorik-Galiçnik düğünü gibi geleneklerinin korunmasıyla ve canlı doğasıyla gezilecek görülecek turistik bir yer haline gelmektedir.

Galiçnik düğünü

Matka Gölü

Matka vadisi yöreye özgü yetmiş üzerinde gündüz ve gece tür kelebek, yine oraya özgü örümcek ve bitkilere sahip olduğu için kelebekler vadisi olarak da bilinmektedir.

Kruševo -etnik şehir

Makedonya Cumhuriyeti'nin turistik haritasını yap! Bu harita yolculuğunda sana yardım eder.

Turizm gezinme ve geçici kalmaların düzenlenmesine odaklanan bir ekonomi dalıdır. İnsanlar tatil, eğlence, tedavi amaçlı, kültür ve spor olayları ziyaret, doğal ve tarihi güzellikleri görmek amacıyla gezi ve seyahatlerinde bulunurlar.

Makedonya Cumhuriyeti'nde **dağ, göl ve nehir** turizmi geliştirilmiştir. **Köy turizmi** de yavaş bir şekilde gelişme göstermektedir. Sayısız yerli ve yabancı turisler için çok sayıda bulunan **mağaralar, tarihi anıtlar ve kazılar, doğal güzellikler** oldukça ilgi çekicidir.

Turizm ülkemizde önemli bir ekonomi dalı teşkil eder. En büyük turistik alan Ohri Gölü, sonra da Prespa ve Doyran Gölünde geliştirilmiştir.

Kış ve dağ turizm merkezlerinden en önemlileri ise Şar Dağından bulunan Popova Şapka, Bistra'da bulunan Mavrova, Baba Dağında bulunan Strejevo ve Kopanki, Buşava Dağında bulunan Kruševo, Maleşev Dağlarındaki Berova ve diğerleridir.

Makedonya'da çok sayıda mağara (**Momiçek-Makedonski Brod...**), kazılar (**Heraklea, Stobi, Skupi**), nadir doğal güzellikler (**Kokino...**) bulunur.

Başta senden memleketinin ve Makedonya Cumhuriyeti'nin güzel yerleri ile ilgili malzeme toplaman istendi. Malzemeyi şimdi kullan. **Anavatanımda turistik yerler** konulu bir proje hazırla. Kendin yaz veya grup çalışması yap.

NE ÖĞRENDİK

Ülkede hangi ekonomi dalının geliştirileceği neye bağlıdır?

İklim hangi ekonomi dallarına etki eder?

Makedonya Cumhuriyeti'nde hangi rüzgarlar eser? Vardar rüzgarı ülkenin hangi bölgesinde eser?

Ülkemizde hangi maden zenginlikleri mevcuttur?

Maden işletmeciliğiyle hangi sanayii kolu gelişir?

Toprağın rölyefi ekonominin geliştirilmesini nasıl etkiler?

Makedonya'nın büyük dağları hangileridir?

Dağlık bölgelerinde hangi ekonomi dalları geliştirilmiştir?

Anavatanımızın büyük düzlükleri hangileridir?

Düzlük bölgelerinde hangi ekonomi dalları geliştirilmiştir?

Hayvancılık ve tarımcılık ürünlerinin imalatıyla hangi sanayii dallar geliştiriliyor?

Makedonya Cumhuriyeti'nde nasıl bir turizm var?

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE KÜLTÜR HAYATI VE KÜLTÜR KURUMLARI

Kültür insanoğlunun bedenlen veya zihnen yarattığı ve bunun sonucu olarak varolan herşeyi temsil etmektedir. Kültür basit olmayan bir bütün olmak üzere aralarında bağılı üç bölümden oluşur:

Maddi kültür

Zihinsel kültür

Milli kültür

Faaliyetler:

İnsanın bir niteliği halindeki kültürün nelerden oluştuğu konusunda araştırma yapın, bilgi edinin ve tartışın!

Sana en yakın kütüphaneyi ziyaret ederek kitap toplamanın, korumanın ve basmanın şekilleri ile ilgili daha fazla bilgi edinin!

Kütüphane kitaplarının toplandığı, düzenlendiği, korunduğu ve kütüphane üyelerine kullanmak üzere verildiği bir kurumdur. Kütüphanelerde, kitapların yanı sıra, gazete, dergi ve magazinler, ve hatta müzik kayıtları, fotoğraf, filimler, harita ve benzerileri de bulunur.

Üniversite kütüphanesi-Üsküp

Tiyatro gösterisinden bir sahne

Tiyatro seyirci önünde hikayelerin anlatıldığı ve içinde kullanılan enstrüman, konuşma, el kol hareketi, müzik, ses ve benzeri gösterilerle yapılan bir sahne sanatıdır. Kukla gösterileri, opera ve bale de tiyatro sanatı dalına girmektedir.

Opera sahnelenen bir müzik gösterisidir. Dramatik bir metin, müzik, oyun, resimli sahne tavrıyla sanatsal bir anlatım içerir.

Bale klasik müzik eşliğinde yapılan dans türünü sahneleyen bir müzik gösterisidir.

Makedon halk tiyatrosundan bir bale gösterisi

En yakın tiyatronunuzun reperuvarını öğrenerek **tiyatro gösterisine gidin!**

Uluslararası Film Kamerası Festivali '**Brakya Manaki**' her yıl Manatsır'da düzenlenir. Festival film sanatı dalında yarışma niteliğini taşır.

Sinema projektör üzerinden sinema ekranında film gösterildiği yerdir. Sinema salonları genellikle tiyatro salonlarına benzer. Sinemanın farklı filimleri gösterebildiği birden çok salonları olabilir.

Kültür kurumları ziyaret edildiğinde güzel davranma kurallarına uymak, sanatçılara olduğu kadar diğer izleyenlere de saygı göstermek, yani örnek davranış sergilemek çok önemlidir.

Makedonya Cumhuriyeti'nde yazar, şair, ressam ve müzisyenler, yönetmen ve bilim adamları gibi önde gelen sanatçılar mevcuttur.

Makedonya Cumhuriyeti'nin Avrupa ve dünya çapında kültürel değerlerimizi gururla tanıtan "**Ohri Yazı**" festivali ülkemizin en önemli kültür olayıdır.

Struga Şiir Festivali

Ödev:

Edebiyat ve sanat dünyasında önde gelen kişilerle ilgili bilgi edinin.

"**Struga Şiir Akşamları**" festivalinde en iyi şaire "**Altın Çelenk**" ile iki şiir festivali arasında en iyi Makedon şiir kitabı yazarına "**Brakya Miladinovtsi**" ödülünün verildiği uluslararası şiir şölenidir.

Araştır ve Makedonya Cumhuriyeti'nde başka hangi kültür olaylarının yer aldığını öğren!

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE DİNLER VE DİNİ KURUMLAR

Tartışma konusu- Ailem önemli dini bayramlarını ne şekilde kutlar? BBÖ (biliyorum, bilmek istiyorum, öğreniyorum) tekniğini kullanarak dinler ve dini birlikler konusunda bilgi edin!

BİLİYORUM - Din ve dini birlikler konusunda bildiğimizi düşündüğümüz nelerdir?	BİLMEK İSTİYORUM -Öğrenmek istediğimiz nedir?	ÖĞRENİYORUM -Ne öğrendik?

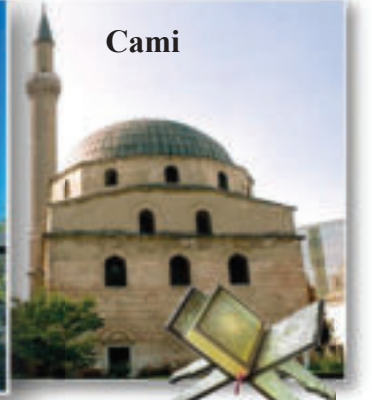
“Aziz Kliment Ohridski” Kilisesi

İncil

Katolik Kilisesi

Cami

Kuran-ı Kerim

Din inananların özel duygular besledikleri doğaüstü varlıklara olan inancıdır, takip edilen ayin ve adetlerle, belirli sembollere karşı duydukları saygı ve dini örgütlenmelerdir.

Makedonya Cumhuriyeti'nde Hristiyan ve İslam dini ağırlıklıdır.

Hristiyan dini Hazreti İsa'nın hayatı, öğretisi ve eserlerine dayalıdır. Hristiyanlığın çerçevesi dahilinde Ortodoks inancı, Katolik inancı ve Protestan inancı vardır.

Ortodoks Hristiyanları Makedon Ortodoks Kilisesi ve Ohri Piskoposluğu'na bağlıdır. Hristiyanlığa inananların bir bölümü Katolik Kilisesi, Evangelist-Metodist Kilisesine ve diğer daha küçük dini birliklere mensupturlar.

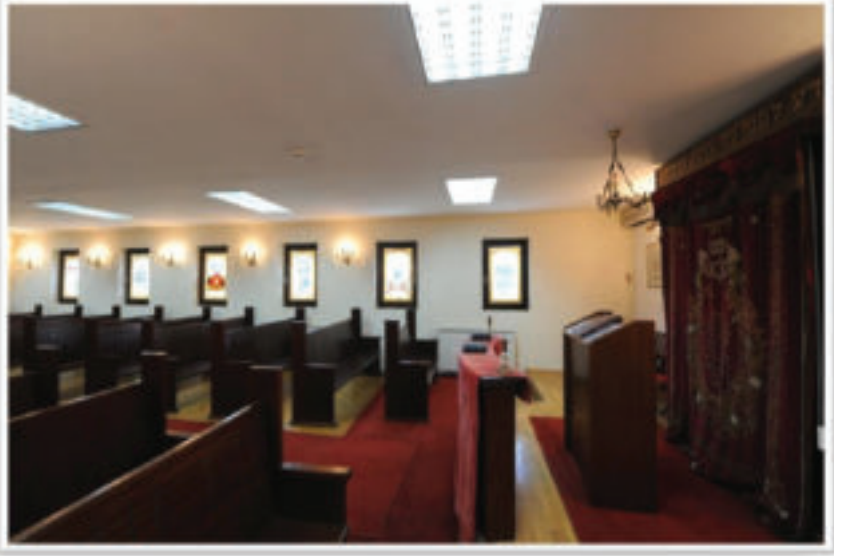
İslam dini mensupları Allah'a inanmaktadırlar, Hz. Muhammed peygamberdir ve Makedonya Cumhuriyeti'nin İslam Dini Birliğine bağlıdırlar. Cami ve medreseler dini yapıtlardır. Bu dini birliğe genellikle Arnavutlar, Türkler, Boşnaklar, Romanlar ve Makedon Müslümanları mensupturlar.

Tüm dini inançların ortak öğretisi ise: **barış, uyum, hasta, yaşlı ve fakirlere yardım etmek, başkalarına acı vermemektir.**

Makedonya Cumhuriyeti’nde Musevi dinine bağlı taraftarlar da bulunmaktadır. Onlar Musevi Dini Birliğine mensuplar.

Evangelist-Methodist Kilisesi

Sinagog

NE ÖĞRENDİK?

Kültür kelimesi senin için ne anlama geliyor?
Yaşadığın yerde hangi kültür kurumları vardır?
Kaliteli bir kültür hayatına sahip olmak için neler yapman gerekiyor?
Herhangi bir kültür kurumu ziyaret ettiğinde sergilediğin davranış biçimini söyle!
Dini birlik kelimesinin anlamı nedir?
Din kelimesini tanımla!
Makedonya Cumhuriyeti’nde en çok hangi dinler mevcuttur?
Hristiyan ile İslam dini ve dini yapıtlarının arasındaki temel farklılıkları say!
Tüm dinlerin öğretisi nedir?

Araştırma

Memleketimde inananların takip ettiği en büyük dini bayramlar.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ VATANDAŞLARININ HAK VE SORUMLULUKLARI

Her insanın ülkenin Anayasası ile yasalar bütünlüğü çerçevesinde kendi haklarına ve kendisine karşı sorumlulukları vardır, bunun yanı sıra din ve inançlarına ayırım yapmadan toplumdaki diğer insanlara karşı da sorumluluk taşır.

Ülkemizdeki yasalara göre ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca insan hakları şunlardır:

1. **Özgürlük hakkı** (yasaya karşı gelmediğin takdirde).
2. **Yaşama hakkı** (hiç kimsenin hayatına kasten son verilmez).
3. **Suimuamelenin yapılmaması** (hiçkimse işkence ve aşağılama görmemeli).
4. **Özgürlük ve güvenlik hakkı**
5. Herkesin **adaletli bir şekilde yargılanma** hakkına sahiptir.
6. **Özel ve ailevi hayata saygı duyma hakkı.**
7. **Özgüven, ahlak ve din özgürlüğü.**
8. **Konuşma özgürlüğü.**
9. **Evlenme hakkı.**
10. **Tedavi ve ilaç hakkı.**

Sahip olmak istediğin haklara sahipsen, bırak başkaları da sahip olsun, ancak bu şekilde mutlu olursun!

Makedonya Cumhuriyeti vatandaşlarının hak ve sorumluluklarını gösteren bir **T - çizelgesi** hazırla.

GRUP VE TOPLUM İÇERİSİNDE KİŞİLER

KONUŞACAKLARIMIZ:

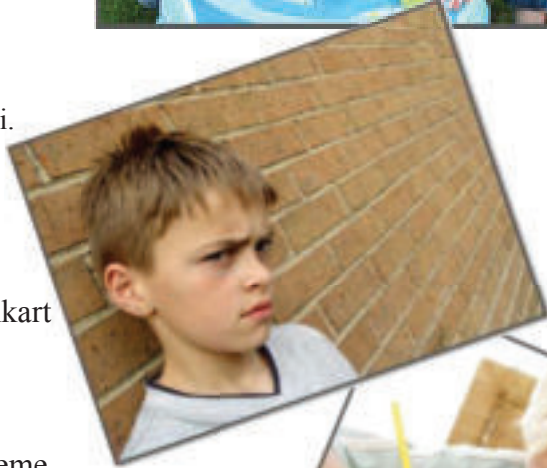
- Boş zamanlarını nasıl ve kimlerle değerlendiriyorsun;
- Birey ve grup;
- Bencilliğin nedenleri;
- Kişilik erdemliliği olarak dayanışma;
- Kişilik gelişiminde ailenin önemi;
- Sapık davranışların nedenleri;
- İyi ve kötü davranış şekillerin.

ÖĞRENECEKLERİMİZ:

- Kişisel ve grup yaşam;
- Kişinin sosyalleşmesi;
- Dayanışma ve bencillik;
- Sosyalleşme öğeleri
- Sapkınlık ve sapık davranış şekli;
- Ortam içinde davranış kuralları ve sorumluluklar;
- İnsan hakları ve sorumlulukları;
- Çatışma ve çatışmanın çözülmesi.

SENİN GÖREVİN:

- Bencilce davranışlarla ilgili bir pankart ve kendi tavırlarını belirleyen bir T-çizelgesi hazırlamak;
- “Ait olduğum grup” konulu bir deneme yazısı yazmak;
- “Dayanışmamla çok yüz güldürdüm” konulu bir kompozisyon yazmak;
- Çocuk büyükelçiliği ve onun amaç ve görevlerini araştırmak.

KİŞİSEL VE GRUP YAŞAMI

Kendini anlat!

Kendinde en çok beğendiğin ve değiştirmeyi istediğin özelliklerin nelerdir?

Kişi kavramı senin için ne anlama geliyor?

Bir birey olarak tek başına yaşayabilir misin ilerleyebilir misin?

Ben özelim ve diğerlerinden farklıyım! Kendime ait özelliklerim, kabiliyetlerim ve vasıflarım olmakla birlikte, kendimde değiştirmek istediklerim de var..

Ben bir kişiyim ve biyolojik, sosyolojik ve ruhsal özelliklerime göre farklılık gösteririm!

Kişilik bir insanı özel kılan tüm (fiziksel, ruhsal, sosyal) özelliklerin toplamıdır. Kişilik miras, bulunduğu ortam, aile, okul ve akranların etkileriyle oluşur.

OYUN

Birkaç çocuk el ele verip bir çember oluştururlar! Öğrencilerden biri gönüllü olarak her şekilde bu grubun içine girmeye çalışmalıdır. Ancak, grup içindeki üyelerin amacı sıkı sıkıya tutunmak ve çemberin bozulmasına izin vermemektir. Bu sadece bir oyun, yine de çembere dahil üyeler kendilerini nasıl hissediyorlar? Çembere her tür şekilde girmek için zorlanan gönüllü kendisini nasıl hissediyor?

GRUP NEYİ TEMSİL EDER?

Grubun bir parçası ol
ancak imkanlarına,
ihtiyaçlarına, fikirlerine,
değerlerine ve arzularına
da saygı duy!

BOŞ ZAMANLARINI NASIL DEĞERLENDİRİRSİN?

Belli bir gruba aitim

İnsanların bir gruba dahil olmaya, birbiriyle arkadaşlık kurmaya ve başka insanlarla birlikte olmaya ihtiyacı vardır. Bir gruba dahil olmak isteyip de olamama duygusu çok kötüdür. Hepimiz günlük hayatımızın belli bir grup insanlarla geçirdiğimizin farkındayız örneğin: akranlarımızla, ebeveynlerimizle, büyüklerle, tanıdığımız ve tanımadığımız simalarla, hoş olan ve hoş olmayan insanlarla. Aile, okul, kulüp, bahçe, okul, sokak ve benzeri birçok yerde vakit geçirip insanlarla iletişim kuruyor, bir nevi ilişki ve davranışlar oluşturuyoruz. Grup içinde iletişim kurum, bilgi, duygu ve düşünce alışverişinde bulunuyoruz, arkadaşlıklar kuruyor, destek görüyoruz.

Grubun içinde
kişiliğim
tamamıyla öne
çkar.

Grubum beni
sayar, saygı
gösterir ve
desteklerse,
davranışlarımdaki
özgüvenim daha
yüksek olur.

Grup beni dış
etkenlerden
korur, kendimi
güvenli
hissediyorum.

Üyelerden
yakınlık ve
dürüstlük
hissediyorum.
Grup içindeki
roller farklıdır.

Biçimsel gruplar vardır. Bunlar okul, okulundaki kollar, spor kulüpleri ve benzeridir. Biçimsel gruplarda önemli olan işlevini yerine getirmesi ve görevlerini başarılı bir şekilde icra etmesi için grup üyelerine önceden belirlenmiş roller verilmesi.

Önceden belirlenmiş roller olmadan futbol oynamanın nasıl olacağını bir düşünün?

Aynı şekilde **biçimsel olmayan gruplar** da vardır. Bunların içinde bir nebze biz de varız. Örnek olarak, akran grupları, aynı tür müzik veya yemek sevgisini paylaşanlar, yaşça büyük ağabey veya ablalar grubu ve benzeri gruplar.

Grup içindeki kurallara saygı duymak çok önemlidir. Ulaşmak istediğimiz amacı bilmek karar vermemizde yardımcı olur. Amaca ulaşmak için hangi faaliyetleri ele alacağımızı bilmeliyiz. Aynı zamanda gruptaki herkesin düşüncesi önemlidir ve herkes amacın gerçekleştirilmesi adına sorumluluk taşımalıdır.

İçinde yer almak istediğim grup

NE ÖĞRENDİK?

1. Kişilik nedir?
2. Resmi gruplar hangileridir?
3. Hangilerine resmi olmayan grup adını veririzi?
4. Derslerde veya okulda hangi grup rolünü daha fazla benimsiyorsunuz?

Faaliyet: deneme yazısı

Düşün, yapıtlar bul, büyüklerinle konuş ve aşağıda verilen sorular doğrultusunda küçük bir **deneme yazısı** yaz:

Gruplar nasıl oluşur?

İnsanları biraraya getirmek için onları heveslendiren nedir ?

Grup içindeki insanlar ne şekilde iletişim kurarlar ?

Grup türleri kaçtır ve aralarındaki farklar nelerdir?

Grup içindeki faaliyet neden önemlidir?

GRUP İÇİNDE KİŞİNİN SOSYALLEŞMESİ

TARTIŞMA:
Verilen soruları okuyun ve sorulara yönelik tutum alarak aranızda tartışın!
Dayanışma kelimesi senin için ne anlama geliyor?
Sen dayanışma gösterir misin? Ne zaman?
Arkadaş grubunda seninle hiçbirşey paylaşmak istemeyen ve bu konuda direkt arkadaşına karşı davranışın nasıl? Sen hiç böyle bir davranış şekli sergilemiş misin? Neden?
Birileri senden yardım istediğinde ne yaparsın? Birilerinin senden yardım istemelerini mi beklersin yoksa senden destek beklediklerini bilir misin? Açıkla!

TOPLUM NEDİR?

Toplum insanların maddiyat ve kültürel ayniyatlarını yarattıkları ve belli başlı kurallara göre yaşamlarını kurdukları örgütlü bir beraberliktir.

Grup içinde kişinin davranışı sosyalleşme derecesine bağlıdır.

Sosyalleşme kişinin toplum veya grup içindeki yaşam biçimini, içinde yaşayabilmesi için, öğrenme ve uygulama sürecine denir. Bu süreç zarfında kendi kişisel niteliklerini de korur. Bu öğrenim toplum üyelerinin aralarındaki ortak bağı ile gerçekleşir. Sosyalleşme ailede başlayarak hayat boyunca devam eden bir süreçtir.

Grup içinde kişinin sosyalleşmesi

Birey grup içinde daha başarılıdır. Bu ise grup üyelerinin ortak çalışmaları sonucundan kaynaklanır. Grup içinde arkadaşlık, **dayanışma**, dostluk duyguları gelişir. Grup üyelerinin birbirine yardım ettikleri zaman bu bir **dayanışma** örneğidir. **Dayanışma olumlu bir niteliktir.**

Çocuk yeteri derecede sosyalleşmemişse ve diğerlerinin çıkarlarına saygı göstermeden sadece kendi ihtiyaç ve çıkarlarını düşünüyorsa bu bir **bencillik** örneğidir.

Grup çalışması

Bencillik ve dayanışma durumlarında oluşan farklı davranışlar konusunda tartışın, ardından da bir afiş hazırlayarak sınıfında paylaş!

**Katılıyorum,
çünkü...**

**Katılmıyorum,
çünkü...**

Verilen bu soru
doğrultusunda
benimsemiş olduğun
düşünceyi T-
çizelgesinde göster!
**Bencilliği onaylıyor
musunuz?**

**Ben DAYANIŞMA
taftarıyım!**

NE ÖĞRENDİK

1. Sosyalleşme nedir?
2. Sosyalleşme süreci ne zaman başlar?
3. Kendini sosyalleşmiş buluyor musun?
Açıkla!
4. Yeterince sosyalleşmemiş bir kişinin özellikleri nelerdir?
5. Dayanışma ve bencillik terimlerini açıkla.
6. Dayanışma ile bencillik arasındaki farkları açıkla!

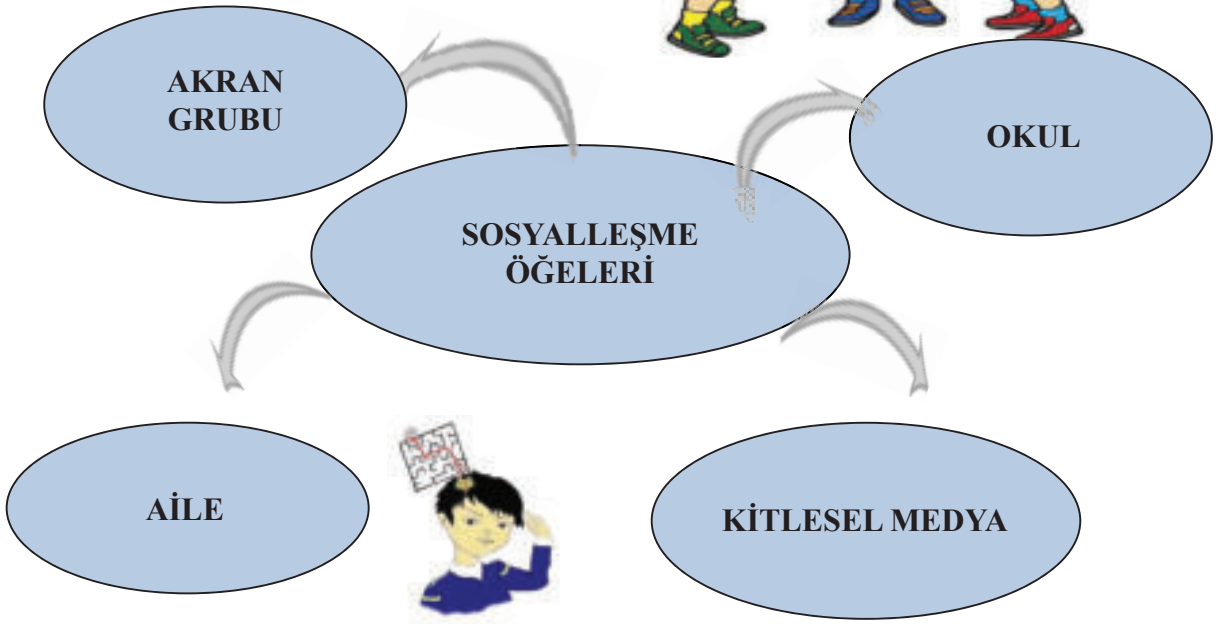
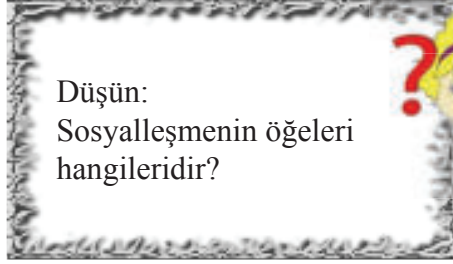
Aşağıda verilen konulardan birini seçerek **Türkçe dersinde**
bir kompozisyon yaz:

Dayanışmam çok kişinin yüzünü güldürdü
Bencillik içimdeki sevgiyi öldürdü

SOSYALLEŞME ÖĞELERİ

(aile, akran grubu, okul, kitlesel medya)

Öğretmen- öğrenci
işbirliği

Aile çocuğun kişiliğinin şekillendiği temeldir. Toplum içinde sağlıklı ve yaratıcı bir kişiliğin oluşturulması açısından büyük bir öneme sahiptir. Aile kişinin hayatına başladığı ve geliştiği ilk, en doğal ve en yakın sosyal çevresini oluşturmaktadır. Çocukların aile içinde aldığı sevgi ve güven hissini başka hiç kimsede bulamaz. Ailenin çocuklarına verdiği güven ve emniyet hissi onların doğru ve dengeli bir şekilde gelişimini sağlar. Sevgi, samimiyet, aralarında iletişim, saygı, ortak yardımlaşmanın bulunduğu ailelerde, çocuklar normal bir şekilde, güven duygularıyla gelişir, duygusal açıdan daha sağlam ve daha gururlu olurlar.

Ebeveyn çocuğun kendini özdeşleştirmek istediği bir örnek teşkil etmektedir. Ailenin yanısıra çocuğun yaşadığı ortam da kültürel değerler (resim sanatı, kitap, tiyatro, müzik ve benzeri) edinmesinde çok önemlidir.

Sınıf

Okul kişinin bir grup üyesi olarak hem kendine hem de diğerlerinin önünde kendisini bir birey olarak ıspatlayabileceği bir kurumdur. Okul sosyalleşme öğelerinden birini teşkil eder.

Sınıf içinde bilgi alıyor, olumlu alışkanlıklar ediniyor, davranış kurallarına uyuyor ve arkadaşlık ediyoruz.

Eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilerde topluma, okula, ebeveynlerine ve nesillerine karşı olumlu bir tavır takınmaları konusunda etki etmek gerekir. Kişisel başarılarımızla sınıfın daha iyi sonuçlar elde etmesini sağlıyoruz.

Akran grubu biçimsel bir gruptur. Aynı şekilde sosyalleşmenin öğelerinden birini teşkil eder. **Akran grubu kendi davranış ve faaliyetleriyle kişinin sosyalleşmesine olumlu veya olumsuz bir şekilde etkileyebilir.**

AKRAN GRUBUNUN
ETKİSİ OLUMLUYKEN
NASIL OLUR,
OLUMSUZKEN NASIL
OLUR?

Okul

Kişinin sosyalleşme öğelerinden biri olarak kitlesel medya

Fikir buhranı tekniği- kitlesel medya tanımı.

Kitlesel etki araçları veya iletişim araçları olan radyo, televizyon, film, basın, tiyatro; farklı içerik ve metotlarla, kişiye bilgi verip davranışını etkilemeyi amaçlamaktadır. Aynı şekilde, herhangi bir tutum, düşünce ve topluma, doğaya veya hayata karşı olan tarzını da etkiler.

Kitlesel iletişim araçlarının belli durumlarda kişinin gelişimini diğer öğelerden daha fazla etkilediği gerçeğini gözönünde bulundurmamız gerekir.

Bilgi edin, ancak bilgiyi ne şekilde edindiğin konusunda dikkatli ol!

Günlük basın

TARTIŞMA AĞI

Olumlu etkileri anlat	Kitlesel medya kişilik oluşumunu olumlu veya olumsuz etkileyebilir.	Olumsuz etkileri anlat

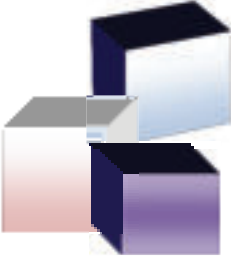
- 1.En sık hangi kitlesel medyayı kullanıyorsun?
2. Kitlesel medyayı hangi sıklıkta kullanıyorsun?
3. En çok seyredilen TV dizilerini sorgulayan 20 kişilik (akranlarını) bir anket yap!

KARE tekniğini kullanın!

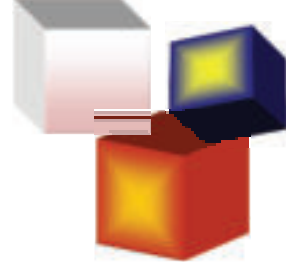
Altı gruba ayrılın!

Grup içi görüşün, konuşun, düşünün, işbirliği yapın. Başkasının düşüncesine saygı duyarak kendi düşüncelerinizi ortaya koyun. Kendi düşüncelerinizi haklı çıkartacak çok sayıda açıklama getirmeniz gerekir.

Birinci grup:
(genel)

**Sosyalleşme
öğeleri**

Beşinci grup:
(uygula)

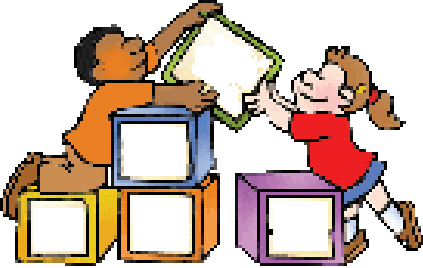
**Kişilik oluşumunda
öğelerin görevi
nedir?**

İkinci grup:
(kıyasla)

**Okulunu ve
akran grubunu
karşılaştır!**

Altıncı grup:
(tartış)

**Sosyalleşme
faktörleri kişilik için
neden önemlidir?**

Üçüncü grup:
(çağırışım yap)

**Aile-ev, sıcaklık,
sevgi, hoşgörü...**

Dördüncü grup:
(incele)

**Sosyalleşme
öğelerinden elde
edilen çıkarlar**

Çiftler çalışması

Önceden seyrettikleri film ile ilgili öğrenciler kendi tutumlarını belirlerler.

Grup çalışması – üç gruba ayrılırlar: EVET, HAYIR, ÇEKİMSER.

2-3 çift kendi savlarını paylaşırlar

Öğrenciler dikkatlice dinleyerek bir tavır alırlar (EVET,HAYIR). Çekimser kalan varsa ortada dururlar, EVET diyenler bir yana HAYIR diyenler de diğer tarafta toplanırlar.

Savlarını tartışan öğrencilerin tartışması sırasında fikir değişiklikleri meydana gelebilir.

Yapılan tartışmanın ardından her gruptan tartışma konusunu sonuçlandıracak bir kişi seçilir.

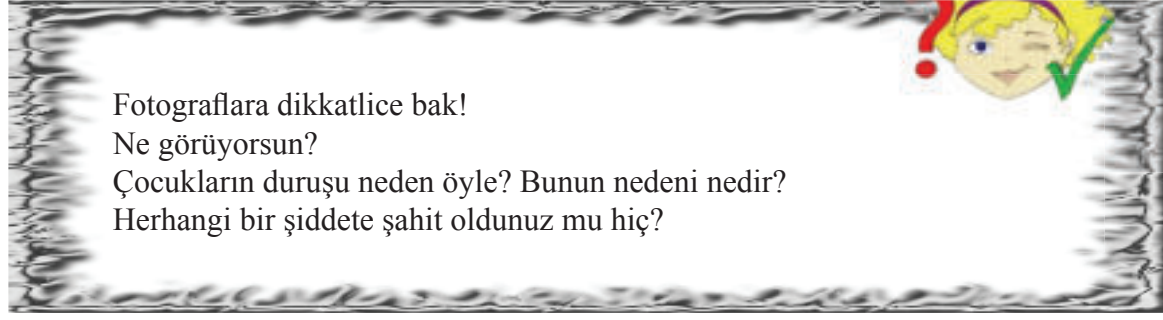
NE ÖĞRENDİK?

1. Aile nedir?
2. Bir aile ne şekilde çalışır?
3. Sosyalleşmenin ana öğeleri hangileridir?
4. Akran grubu kişinin gelişimini nasıl etkiler?
5. Okul neden kişinin sosyalleşmesi için önemli bir öğe oluşturmaktadır?
6. Kitlel medyanın sosyalleşme üzerindeki etkisini açıkla?
7. Sosyalleşmenin en önemli öğesi hangisidir? Neden?

SAPKINLIK VE KİŞİNİN GRUP İÇİNDE SAPKIN DAVRANIŞ ŞEKLİ

Fotograflara dikkatlice bak!

Ne görüyorsun?

Çocukların duruşu neden öyle? Bunun nedeni nedir?

Herhangi bir şiddete şahit oldunuz mu hiç?

Sapkın davranış

Kişilik gelişimini olumsuz etkileyen öğeler şunlardır:

- ebeveynin pasif davranış şekli ve eksik sevgisi;
- ebeveynler arasında anlaşmazlık;
- çocuklara karşı çok sert davranmak veya çok serbest bırakmak;
- çocukları fiziksel bir şekilde hırpalamak;
- ailenin kötü mali durumu;
- ebeveynlerden ayrı olmak vs.

Bu öğeler üste çıkarsa, aile içindeki ilişkilerde bozulma meydana gelebilir, bununla birlikte çocuğun ailesi ona sıcaklık ve uyum içinde bir hayat sağlamayabilir ve dolayısıyla çocuk örselenip gelişiminde engeller yaşar. Bu şekilde toplum ve kültür kurallarından ayrılma ve zedelenme yaşanır. Bu süreçte **sapkınlık** denir, kişinin bu tipteki davranış şekline ise **sapkın davranış** denir.

Sapkın davranışlar suç işlemek ve uyuşturucu bağımlılığıdır.

Suç toplumsal kurallardan ayrı düşmektir. Kendi çıkarı için yasalara ve Anayasaya karşı gelen kişi suç işlemektedir.

Uyuşturucu bağımlılığı aynı şekilde sapkın bir davranış olup uyuşturucu alma anlamına gelmektedir. Uyuşturucu insanın hayatını tehlikeye atar. Uyuşturucu insan hayatına son verir. Uyuşturucu bağımlılığı suçla bağlıdır.

UYUŞTURUCUYA
SON!

SPOR YAP VE SAĞLIKLI YAŞA!

UYUŞTURUCU ÖLDÜRÜR!

1. Sapkınlık nedir?
2. Sapkın davranışın nedenleri nelerdir?
3. SOS telefonunun ne olduğunu biliyor musunuz?
4. En iyi arkadaşın sapkın bir şekilde davranması halinde ne yapardın?

Uyuşturucu öldürür adlı belgeseli izledikten sonra tartışma.

Fotograf, metin, ve benzeri resimlerle göstereceğin sapkın davranışlarla ilgili bir pano hazırla!

ÇEVRE İÇİNDE DAVRANIŞ KURALLARI VE SORUMLULUKLARI YERİNE GETİRME

Diyalog kurma metodunu kullanarak davranış kuralları ile onlara saygı göstermek.

Sınıfında uygulanan kuralları belirtin!

Kuralların çiğnenmesi halinde hangi cezaları uyguluyorsunuz?

Toplum içindeki hayat davranış kurallarına göre düzenlenmiştir. Önceden tanımlanmış belli kurallar olmadan faaliyetlerinin çoğu gerçekleşemez. **Kurallar** faaliyetlerin kesintisiz bir şekilde yer almasını sağlar. Kurallar eşit bir şekilde herkese için geçerlidir. Kurallara uyulmadığı zaman veya bu kurallar çiğnendiğinde, belli cezalar uygulanır. Yerine getirilmesi gereken ödevlere **görev** denir. Görevleri yerine getirmemiz gerekir, kurallara ise saygı göstermemiz gerekir.

Toplumsal çevre içerisinde güzel davranış kuralları

Herzaman gül-
ümse, nazik, so-
rumlu, iyi niyetli
ve bilinçli ol.

Yaşlılara ve
hastalara
yardımcı
ol. Hiçkimsye
hakaret etme.

Geç kalma!
Okula
zamanında gel.

İyi bir arkadaş
vefalı bir dost
ol.

Dikkatli bir
konuşmacı ol.

Sınıf
temizliğine
dikkat et, sınıf
içindeki eşyaya
sahip ol.

Sorumlu,
dikkatli ve aktif
ol. Toleranslı
davran.

Çöpleri yere atma.
Ağaç dallarını
kıрма. Yeşilliği
koru.

Görevler (düşün ve tamamla)

Okul, ev ve oyun zamanında yaşam kurallarına göre davran.

Yaşadığın çevreyi koru.

Diğerlerinin farklılıklarına saygı göster.

Anavatanını sev ve ona saygı duy.

NE ÖĞRENDİK?

1. Toplum içindeki yaşam nasıl düzenlenmiştir?
2. Kurallar bize ne sağlar?
3. Ceza nedir ve ne zaman uygulanır?
4. Sınıfınızda güzel davranış kuralları yoksa, hepiniz birlikte (sınıfça) bunları oluşturun ve çiğnenmesi halinde yapılacak kısıtlamaları belirleyin.

ÇATIŞMA VE ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMÜ

Aşağıdaki konularla ilgili
T-çizelgesi hazırla ...

İyi ve kötü davranışların konusunda konuş.
Fikir kazanı: Fotoğraflara dikkatlice bak
ve sana neyi hatırlattıklarını söyle. Çatışma
kelimesini duyunca aklınıza ne gelir?

Benim iyi
davranışım

Benim kötü
davranışım

Olası sonuçlar doğuran tartışma

Çatışma kelimesi, fikir ayrılığı, kavga, çarpışma, savaş, gücün kullanılması ve şiddet anlamlarını taşır.

Sözel çatışma

Toplumsal çevrenin içinde yaşamak demek farklı karakterdeki insanlarla günlük iletişim kurmak anlamına gelmektedir. Bir çatışmanın patlak vermesi için en az iki kişi gerekir.

Her iki taraf davranışlarıyla, birbirine zıt düşünceleri, suçlamaları, hakaret etmeleri ve güç uygulamasında bulunmalarıyla çatışma durumuna etki ederler. Çatışmanın çözülmemesi halinde, insanlar arasındaki iyi ilişkilerde bozulma olur.

Hepimiz farklı fikirlere, olanaklara, arzu ve ihtiyaçlara (güven, sevgi, dostluk, saygı görmek, yemek yemek, kendimizi ıspatlamak ve benzeri şeylere) sahibiz. İhtiyaçlarımız karşılandığı

zaman biz kendimizi mutlu ve tatmin edilmiş hissediyoruz. Ancak herhangi bir ihtiyacımız gerçekleşmediği zaman, ortaya çatışma çıkar.

Sözel çatışma ile güç kullanımının olduğu çatışmalar vardır.

Rol yaparak çatışma durumunu ve onun çözümlenmesini oynayın.

Birinci grup: Biri sana kasıtlı olarak vurursa nasıl tepki verirsin? Çatışmaya kadar gelirse, bunu nasıl çözümlersin?

İkinci grup: Öğrencilere bir cisim verilir ve o cisme bakmadan, sadece dokunarak, onun ne olduğunu ve nasıl görüldüğünü anlatmalı. Birbirine zıt düşünceler varsa, çatışmayı ne şekilde çözümlersiniz?

Çatışmanın çözülmesi metodları

Çatışmanın çözülmesinin yollarından biri **uzlaşmaya varılmasıdır (barışmak)**. Çatışma tümüyle çözümlendiği takdirde, uzlaşmaya varmak başarılı olur. Çatışmalar her zaman etrafımızdadır ve günlük hayatımızda kaçınılmazdır. Bundan dolayı herşeyden önce hoşgörülü olmamız, yumuşak başlı olmamız, çatışmaların üstesinden gelmek ve her zaman konuşarak onların çözümünü getirmemiz gerekir.

Hoşgörü sabır, insanların farklı olmasına karşı saygı duymak ve insanlara karşı saygı göstermek demektir.

Çatışmadan kaçınmak için elini uzat

NE ÖĞRENDİK?

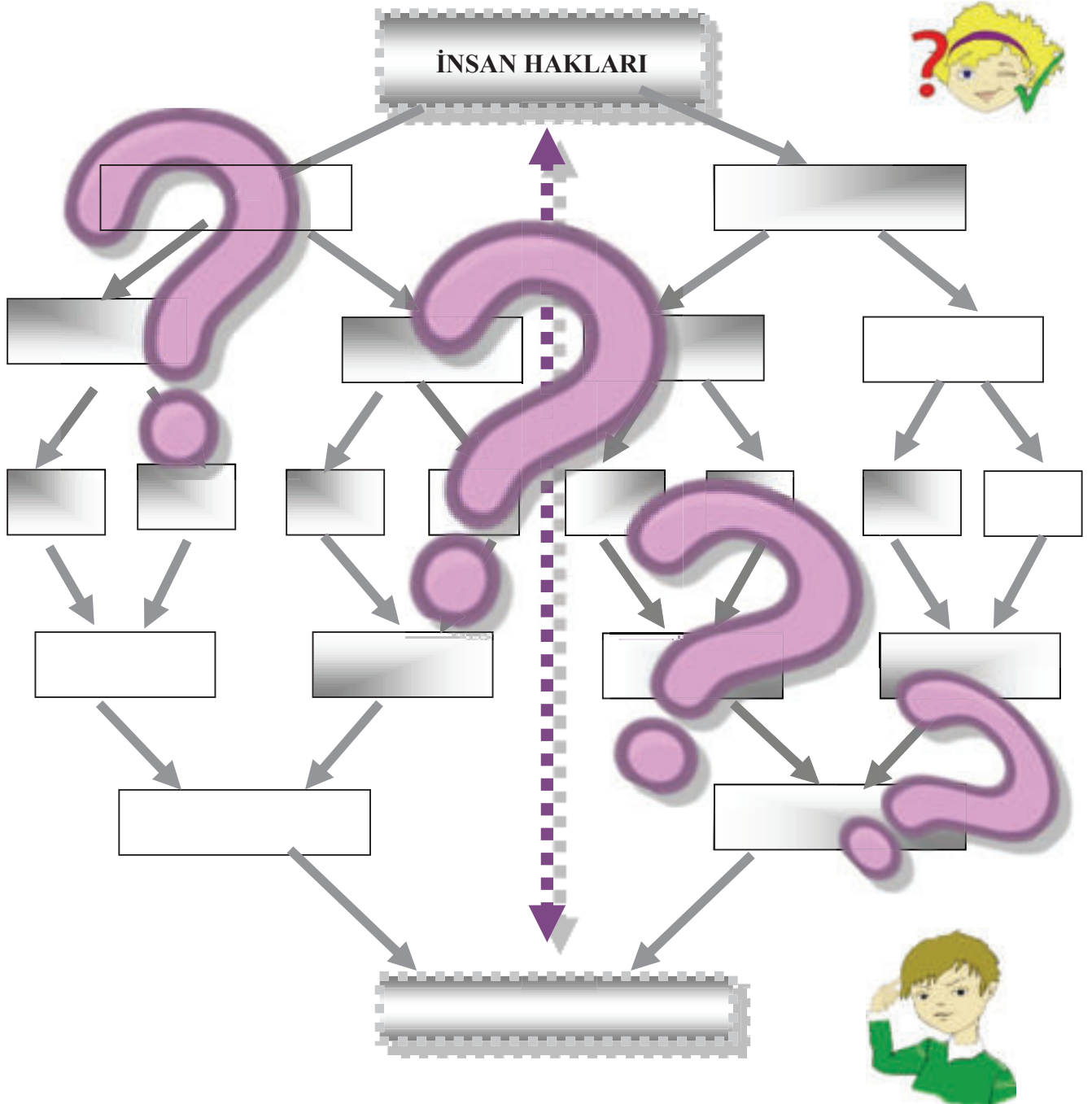
1. Anlaşmazlık nedir?
2. Anlaşmazlık ne zaman doğar?
3. Anlaşmazlıklar nasıl olur?
4. Çatışmanın çözülmesi için olan metodları say ve onları açıkla!
5. Hangi metod senin için geçerlidir? Neden?

Türkçe dersinde herhangi bir ihtiyacın karşılanmaması üzerine yaşanan anlaşmazlık konusunda bir kompozisyon yaz. Anlaşmazlığa kendi çözümünü ver.

İNSAN HAKLARI

1. Sahip olduğun kural ve sorumluluklarını hatırla.
2. **İnsan hakları ve özgürlük ile güvenlik hakkı** gibi başlıca terimleri olan prizmayı doldur.

Değerlerin konusunda konuş. Bir kağıda seni arkadaşlarından farklı kılan özelliklerini (fiziksel ve karakterisel) yaz.

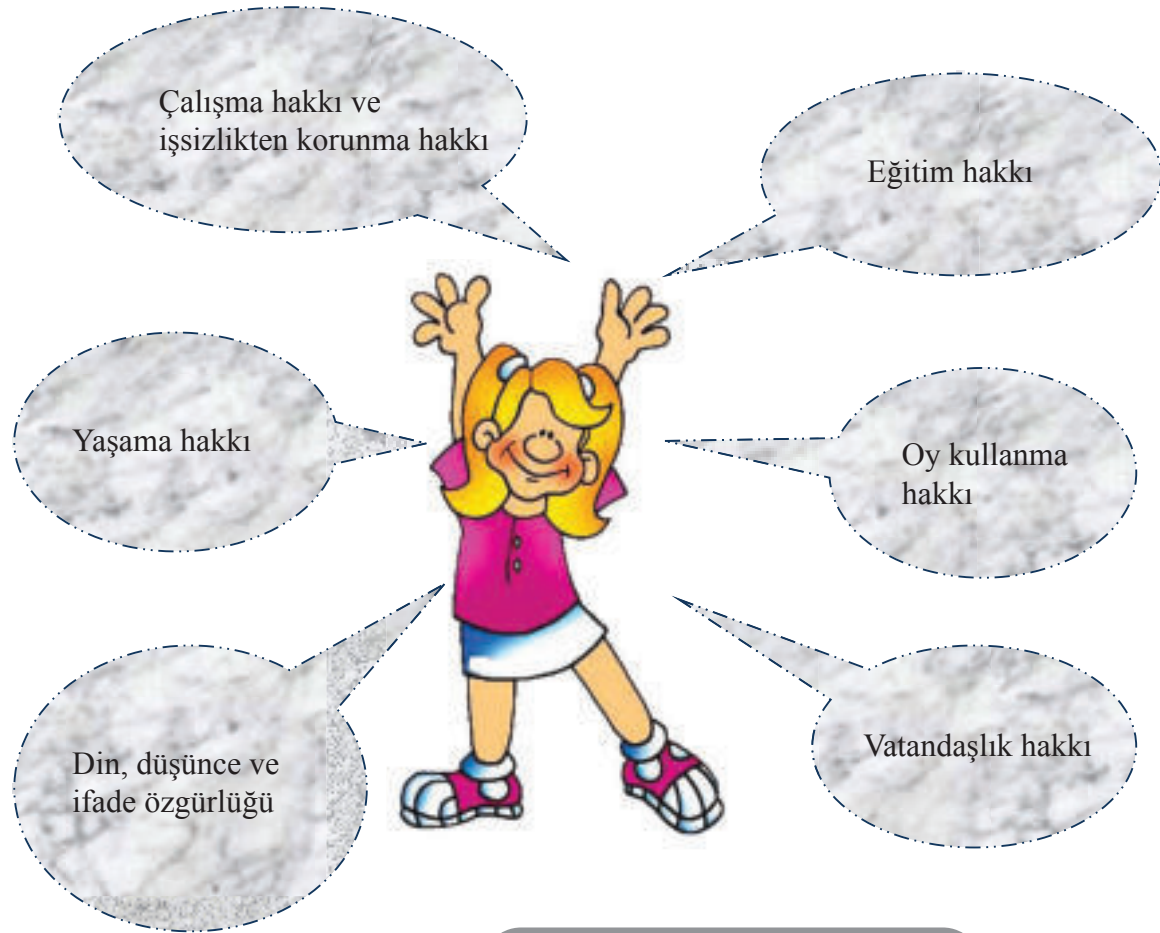
Bir toplum içinde yaşayan insanların arasındaki ilişki belli başlı kurallarla düzenlenir. İnsanlar birçok konuda aralarında farklılık gösterir: ten rengi, cinsiyet, dini ve etnik farklılık, konuştukları dil, zenginlik, eğitim ve bunun gibi. Bu farklılıklar aramızda arkadaşlık kurmamak için bir neden olmamalıdır. Her kişinin kendi değeri vardır. Tüm insanların değerlerine saygı göstermek gerekir. Tüm insanlar aralarında **eşit** olmalıdır. Ten rengi, cinsiyet, dini veya etnik farklılıklarından dolayı ayrımcılık olmamalıdır.

Eşitlik (aynılık) tüm insanlar için aynı kurallarda görülür. Eşitlik özgürlükten ayrı tutulamaz. **Özgürlük kanun önünde herkesin eşit haklara sahip olmasıdır.** İnsan hakları evrenseldir ve dünyadaki bütün insanlara aittir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi 10 Aralık 1948’ de BM Genel Kurulu ’nun Paris’te yapılan oturumunda kabul edildi.

En önemli insan hakları şunlardır:

UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) çocuk yaşamının korunmasına ve gelişimi için çalışan bir Birleşmiş Milletler kuruluşudur.

Grup çalışması:

Çocuklar gruplara ayrılır ve her gruba bir kağıt verilir. Bu kağıtta Çocuk Hakları Bildirgesinden aralarında tartışacaklar ve kendi seçtikleri bir hak ya da önceden seçilmiş bir hak yazılır. Grubun görevi seçtiği hak ile bunun çiğnenme halini tartışmaktır. Grup bir durum kurup bunun rollerini oynayabilir.

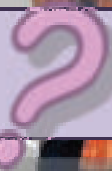

İnsan Hakları Evrensel Bildirisinden yola çıkarak, çocuklar da her insanoğlunun sahip olduğu haklara sahiptirler. Çocuklar kendilerine ait hak ve sorumluluklara sahiptirler, bunlarsa Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 1989 yılında oybirliğiyle kabul edilen Çocuk Hakları Bildirisi ile belirlenmişlerdir. Makedonya Cumhuriyeti bu bildiriye 1993 yılında imzalamıştır. Bu demektir ki Hükümet Makedonya’da yaşayan her çocuğun Bildiri ile belirlenen haklara sahip olması için çabalamalıdır. Okul çocukların kendi hakları konusunda öğreneceği ve bu haklarının korunacağı bir yer olmalıdır.

Çocukların hak ve görevleri (düşün ve tamamla)

Çocuk hakları

Çocukların eğitime hakkı vardır.

Her çocuğun şiddet olmadan, özgürce yaşamaya ve gelişmeye hakkı vardır.

Her çocuğun kendi dilinde konuşmaya ve kendisine ait bir kültüre sahip olmaya hakkı vardır.

Çocuk sorumlulukları

Düzenli bir şekilde okula gitmek.

Ebeveynlerine saygı göstermek.

Kendi sağlığına dikkat etmek.

?

Başkasının fikirlerine saygı duymak.

Çocukların barış içinde ve özgürce yaşamaya hakkı vardır.

?

?

Yaşadığın çevreyi koru ve onu kirletme.

Hiçkimsenin çocuklara hakaret etmeye hakkı yoktur.

?

?

Etrafındaki insanlara karşı ayrımcılık yapma.

Çocuğun özelliğe hakkı vardır.

?

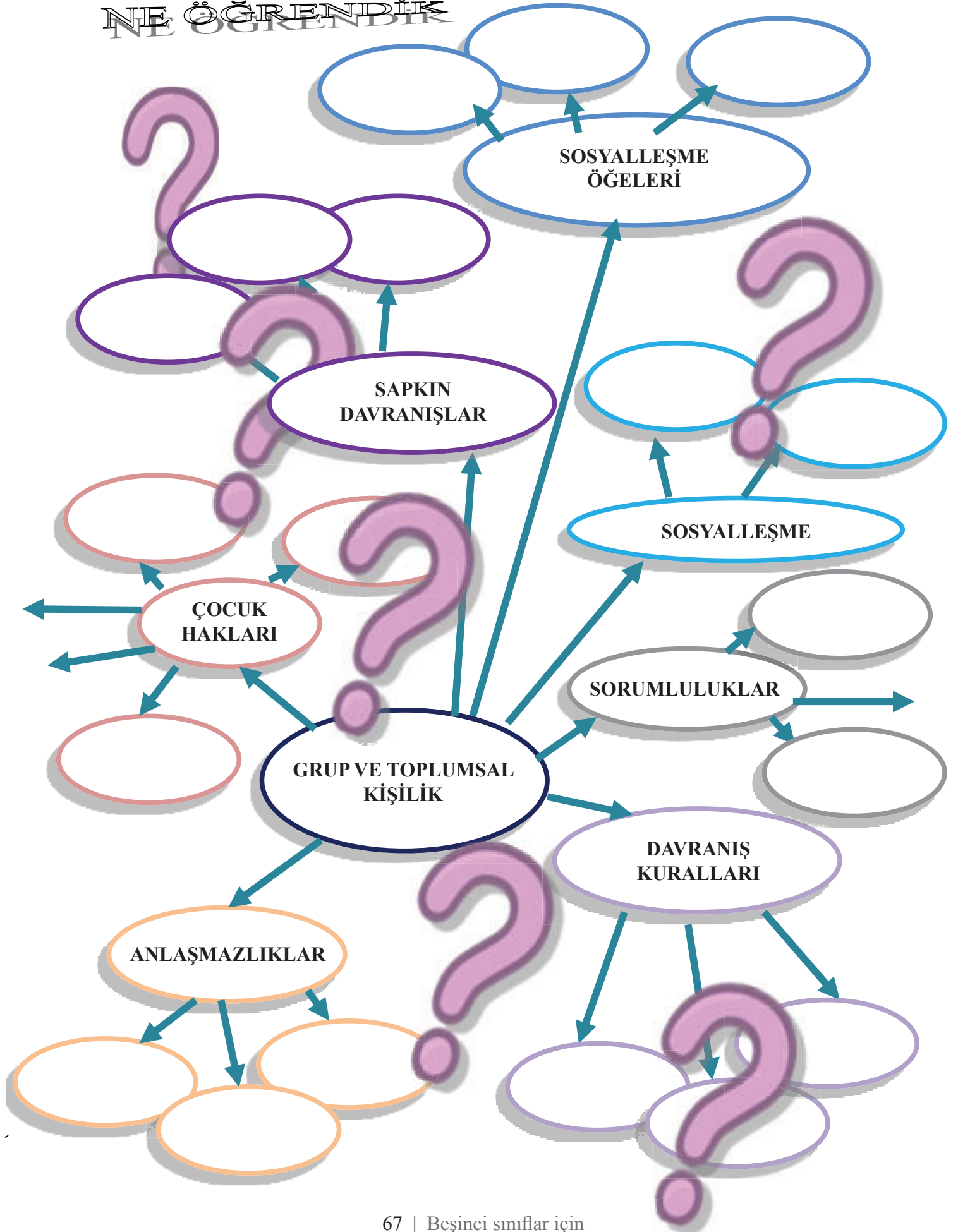
Çocuklar öğreniyor...

- Övgülerle büyüyen çocuk, takdir etmeyi öğrenecektir.
- Eleştirilerle büyüyen çocuk, peşin hükümlü olmayı öğrenecektir.
- Dürüstlikle büyüyen çocuk, gerçeğin ne olduğunu bilecektir.
- Korkuyla büyüyen çocuk, korkmayı öğrenecektir.
- Eşitlik içinde büyüyen çocuk, doğruluğu öğrenecektir.
- Hoşgörüyle büyüyen çocuk, tahammülü öğrenecektir.
- Cesaret alarak büyüyen çocuk, kendine güvenmeyi öğrenecektir.
- Tasdik edilen çocuk, bir amaca sahip olmasının iyi olduğunu öğrenecektir.
- Güven içinde büyüyen çocuk, kendine ve diğerlerine güvenmeyi öğrenecektir.
- Kabul etme ve onaylamayla büyüyen çocuk, kendisini ve diğerlerini sevmeyi öğrenecektir.
- Saygı ve dostluk içinde büyüyen çocuk, dünyada sevgiyi nasıl bulacağını öğrenecektir.

- 1.Haklar ne demektir?
- 2.İnsan haklarındaki eşitliği ve aynılığı açıkla.
- 3.İnsan Hakları Bildirgesinin neden evrensel olduğunu söylüyoruz?

Gruplara ayrılın ve çocuk büyükelçiliklerinin amaç ve görevlerinin ne olduğunu araştırın. İlk çocuk büyükelçiliği hangisidir? Başka kim çocuk haklarının korunmasıyla ilgilenir?

0800 1 2222 – DÜNYANIN İLK ÇOCUK VE GENÇLERİN BÜYÜKELÇİLİĞİ
MEGYAŞI'NIN PARASIZ SOS TELEFON NUMARASI. ÇOCUKLAR VE GENÇLER
HAFTAİÇİ HER GÜN 8.00'DEN 20.00'E KADAR ARAYIP PROBLEMLERİ İLE ALAKADAR
KONUŞABİLİRLER

ANAHTAR KELİMELE
SAPKINLIK
ALKOL BAĞIMLILIĞI
UYUŞTURUCU BAĞIMLILIĞI
ANLAŞMAZLIK

1. Hangi kişiye sosyalleşmiş diyoruz? Açıkla!
2. Sapkın davranışın sebebi nedir?
3. SOS telefonunu hiç kullandın mı? Neden?
4. Çocuk haklarını ve sorumluluklarını say!
5. En iyi arkadaşının bir anlaşmazlık durumunda bulunması halinde ne yapardın?

DÜNYADA MAKEDONYA CUMHURİYETİ

KONUŞACAKLARIMIZ:

- Yabancı ülkelerde yaşayan akraba ve arkadaşlarımız;
- Ülkemizden dış ülkelere göç sebepleri;
- Avrupa Birliği üyeliği neden önemli
- Olası enerji kaynakları.

ÖĞRENECEKLERİMİZ:

- Makedonya Cumhuriyeti topraklarının kültür mirası
- Kültür anıtları;
- Makedonya Cumhuriyeti'nden dünyaya dışagöç ve sebepleri;
- Makedonya Cumhuriyeti'nde yabancılar;
- Avrupa Birliği;
- Avrupa entegrasyonu;
- Globalleşme ve global dünyanın sorunları;
- Enerji ve alternatif olasılıklar;
- Global dünya ve trafik

SENİN GÖREVİN:

- Arkeoloji kazını ziyaret etmek;
- Makedonya'nın kültür mirası konusunda araştırma yapmak;
- Kültür anıtları ile ilgili rapor hazırlamak;
- "Bir yabancıyla karşılaştığım zaman konusunda bir proje hazırlamak;
- "Bir göçmenin anlattıkları" konusunda kompozisyon yazmak;
- Bir gazeteci vasfıyla Makedonya Cumhuriyeti'ndeki yabancıları ve kalmalarının sebeplerini araştırmak;
- Avrupa Birliği'nin kronolojik cetvelini hazırlamak;
- Global dünyanın sorunlarını ele alan ikili sütunlu bir gazete hazırlamak.

MAKEDONYA CUMHURİYETİ TOPRAKLARINDA KÜLTÜR MİRASI

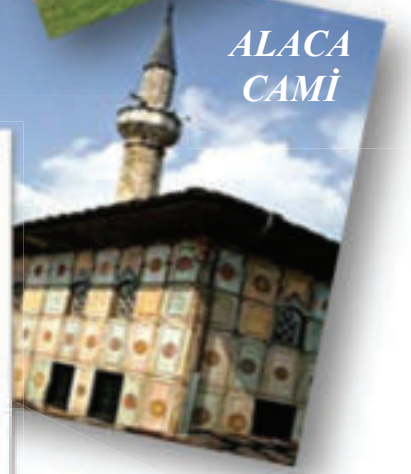

Fotograflara dikkatle bak!
Hangi yapıları tanıyabildin?
Hangilerini ziyaret etmişsin?
Başka bildiğin eski zaman yapılarını say!

ÜSKÜP
KALESİ

ALACA
CAMİ

SAMUİL
KALESİ

GALIÇNİK

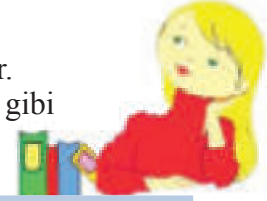
OHRI

Makedonya'nın zengin bir kültür ve tarihi geçmişe sahiptir. Her kasaba, her şehir sahip olduğu geçmişiyle gurur duyar. İnsanlar büyük bir ilgiyle ve zevk olarak geçmişe ait kalıntıları araştırıyorlar. Makedonya Cumhuriyeti'nin enin **kültür mirasının** bir göstergesi olan ve eski yapıt, kilise, cami ve fresklerin olduğu sayısız arekolojik kazı ve kalıntılar bulunmuştur.

Geçmişten kalan birçok yapı depremlerden, sel ve yangınlardan olduğu kadar yıkıcı savaşlardan da payını alarak tahrip edilmiştir. Günümüzde insanlar eskiden kalan bu yapıların çoğunu tekrar eskisi gibi gözükmeleri için restavre etmektedirler (onarıyorlar).

Arkeoloji insan uygarlıkları ve kültürlerinin kazıyla çıkartıp onların araştırmasını yapan bir bilim dalıdır.
Arkeolog geçmişte yaşayan insanların yaşamını ve ardından bıraktıkları nesne ve cisimleri araştıran **bilim adamıdır**.

Öğretmeninizle bir arkeoloji kazısını ziyaret edin.
Bu ziyaret konusunda kompozisyon yaz !

Uzun vadeli araştırma: Makedonya'nın kültür mirası ile ilgili temel bilgi ve fotoğraflar topla.

Maddi kültürümüzün varlığı ülkemizin topraklarında bulunan arkeolojik kazılarla ortaya çıkmıştır. Önem taşıyan kalıntılar **Pelagoniya, Trebenişte- Ohri bölgesi, Macari- Üsküp bölgesi, Tarintsi-İştîp bölgelerinde** olduğu kadar ülkemizin diğer yerlerinde de bulunur. Tarih öncesine dayanan seramik ve taş aletleri gibi çok sayıda tarih öncesi cisimler **Makedonya'nın müzelerinde** bulunmaktadır.

Antik çağlardan kalma kalıntılar da tüm bölgede yayılmış durumda bulunmuştur. Özellikle mozaik ve büstleriyle bulunan antik çağ şehirleri büyük önem taşımaktadır: -**Heraklea** – Manastır, **Stobi** - Demir Kapı civarında, **Lihnidos** - Ohri, **Skupi** - Üsküp vb.

Heraklea mozaikleri (foto)

Kokino Kumanova şehrinin yakınında bulunur ve **Balkanların en eski gözlemevidir.**

Bugüne kadar varlığını koruyan kaleler de: **Üsküp Kalesi**, Ohri'deki **Samuil Kalesi**, Prilepe'de **Marko'nun Kuleleridir**

Ohri, Kurşova ve Üsküp Eski Çarşısı gibi tarih kokan yerlerde onlara özel bir nitelik kazandıran eski şehir mimarisi görülebilir.

Kültür anıtları

Memleketinde bulunan herhangi bir kültür anıtıyla ilgili temel bilgiler edin
Aşağıdaki plana uygun olarak bir rapor hazırla:

1. Ne zaman meydana gelmiştir?
2. Kim inşa etmiştir?
3. Eskiden ne için kullanılıyormuş?
4. Bugün ne için kullanılıyor?

**KRATOVA
KÖPRÜSÜ**

**ARABATI BABA
TEKKESİ
- KALKANLDELEN**

**OHRI ŞEHİRİ
MÜZESİ**

**AZİZ GEORGI
- İŞTİP**

**TAŞ KÖPRÜ
- ÜSKÜP**

**AZİZ PANTELEYMON
- NEREZİ/ ÜSKÜP**

Makedonya Cumhuriyeti'nin kültür mirası çok sayıda eski yapıt, kilise, manastırlardan oluşan büyük bir zenginliğe sahiptir. Hristiyanlığın mirası olarak usta işçilerin ellerinden çıkan kilise ve manastırlarımız vardır. Bu ustalar kilise ve manastırların iç mimarisinde harikulade eserler meydana getirmişlerdir.

Fresk sanatı (duvar ressamlığı) Bizans sanatının en güzel bölümünü temsil eder. Fresk sanatçıları, ikona ressamları, hristiyan kültürünün etkisi altında, yüksek değerde freskler ve resimler yaratıyormuşlar.

Fresk resmi - Lesnovski Manastırı

Hız. İsa'nın matemini tutmak

Aziz. Meryem Ana - ikona

Ahşam oymacılığı (ahşap üzerinde oyma sanatı) - ahşap oymacıları keski kullanarak, günümüz makedon kiliselerinin bazılarında hala bulunan zengin süslerle ikona oymaları yapıyormuşlar.

Aziz Spas - kolektif otoportret

Bigor oymacılığı - Aziz Yovan Bigorski

El işi sanatı

Halk giysisi

Halk giysisi

Ohri incileri

Kültür mirasımızda, özellikle mimarlıkta, İslam'ın derin etkileri de görülebilmekte: **dini yapıtlar - camiler, hanlar (konaklama yerleri), hamamlar** (kamuya açık banyolar), **saat kuleleri, köprüler.**

MİMARİ – OHRI

KURSUMLU HAN, ÜSKÜP

ÇİFTE HAMAM-ÜSKÜP

ALACA CAMİNİN İÇİ

Makedonya - çok kültürlü hazine

ÇOK KÜLTÜR - KÜLTÜREL FARKLILIKLAR; ÇOK KÜLTÜRLÜ YAŞAM.

Araştırma sonucu biriktirdiğiniz malzemeden, resim dersinde “Makedonya - çokkültürlü hazine” konulu bir pano hazırlayın!

Asırlar boyunca bir çok **el sanatları** geliştirilmiş, bunlardan bazıları mükemmel bir hale getirilmiştir: **filigran sanatı, çömlekçilik; bu grupta kazancılık, çarıkçılar, boyacılar ve benzeri zanaatçılar yer alır.**

**Memleketinde zanaatçı dükkanı varsa, ziyaret et .
Aynı zanaat dükkanının tarihi cetvelini hazırla.**

Folklor şarkıları ile Makedon halkını ve Makedonya’da yaşayan milletlerin kaderini anlatır.

Bildiğin Makedon halk şarkısı var mıdır?
Makedon enstrümanların özellikleri nedir?
Halk müziğinin diğer etnik gruplarla olan benzerlik ve farklılıklarını arasında ayırım yap.

Adetler, halk giysileri bizim halk kültürümüzde önemli bir yer tutar. Kiril alfabesiyle yazılan ve günümüze kadar gelen mektup ve el yazılarında halk dili kullanılmıştır, ve bu da **makedon dilinin** çok eski zamanlara dayandığını göstermektedir. Aynı zamanda etnik toplulukların da kendilerine ait yazıları vardır. Örnek olarak, Arnavut alfabesi 22 Kasım 1908 tarihinde Manastır’da oluşturulmuştur.

Araştır: Makedonya Cumhuriyeti’nde yaşayan diğer etnik topluluklarının yazısı nereden gelmiştir?
Aile ortamında kutladığın dini bayramını ne şekilde kutladığınızı anlatın!

Makedonya Cumhuriyeti’nin **yer konumu** ve başta Hristiyan ve İslam dini olmak üzere, özellikle dinler üzerindeki etkisi, çok kültürlü bir toplumun oluşmasında pay almıştır. Geçmişten kalan çok sayıdaki yapıt ve anıtlar Makedonya bölgesinde birden çok kültürlerin kaynaştığını göstermektedir.

Düşün!

Kültür mirasımızı nasıl korumalıyız?

Ohri, geçmişten kalan izleri taşıyan antik Lihnidos, **UNESKO**’nun koruması altındadır .

ZORUNLU OLMAYAN, ANCAK FAYDALI

TEMEL BİLGİLER

Her millet kendi ulusal hazinesini, daha doğrusu geçmişine ait hazinesini korumak ister.

Müzeler olmamış olsaydı milli hazineni nasıl ve nerede korurdun?

Müzeler Makedonya'nın eski çağlardan bugüne kadar olan kültür ve tarihi mirasının toplandığı, korunduğu ve gösterildiği kurumlardır.

Makedonya'nın birçok şehrin kendisine ait müzesi vardır. Bunların içinde eşya, evrak, fotoğraflar, kitaplar gibi örnekler saklanır.

İnsanlar (ziyaretçiler) bir nebze de olsa geçmişin ruhunu hissetmek ve önceki nesillerin yaratmış oldukları tarihten bir nebze çalmak için müzelerin hazırladığı sergileri ziyaret ederler.

Müzenin temel görevi müze faaliyetlerini yürütmek: araştırmak, biriktirmek, düzenlemek, müze malzemelerini korumak ve saklanmak.

ÜSKÜP ŞEHİRİ MÜZESİ

Üsküp şehri müzesi 1949 yılında kurulmuştur.

1970 yılından itibaren eski tren istasyonunun içinde adapte edilerek yerleştirilir.

O günden bugüne kadar, müze içinde Üsküp şehrinin kültür faaliyetlerini barındırmaktadır.

DAHA FAZLA ÖĞREN!

www.muzejbt.org.mk
www.museumstruga.mk

MÜZE SERGİLERİNİ DÜZENLİ OLARAK ZİYARET ET!

ARAŞTIR!

Memleketinde müze veya müzeler varsa, onları ziyaret et. Çalışanlarla görüşmeler yap ve not al. Elindeki bilgileri **Geçmişime ait örnekler** adı altında günlükle.

Okulunda Makedonya'nın tümünü kapsayan bir BİLİM GEZİSİ düzenleyecekse, Doğu Makedonya Ustrumca Müzesini, Gevgeliya Halk Müzesini; Batı Makedonya'da ise

- Struga'daki Doğa tarihi Müzesini ziyaret et.
- Üsküp Şehri Müzesini ziyaret et.

Ülkemizin kültür mirası **Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı** tarafından korunur.

NE ÖĞRENDİK

- Bir halkın kültür mirasını ne oluşturur?
- Balkanların en eski opservatoryumu (gözlem evi) hangisidir?
- Makedonya Cumhuriyeti'ndeki hangi arkeolojik kazıları bilirsin?
- Antik döneme ait en çok tanınan mozaikler nerede bulunur?
- Bugüne kadar kalan hangi kalelerdir?
- **Eski şehir mimarisi hangi şehirlerde bulunur?**
- Eski fresk ve oymalarıyla ünlü kilise ve manastır isimlerini say?
 - Hangi yapıtlarla İslam'ın etkisi belli oluyor? Say!
 - Makedonya Cumhuriyeti başkentinin sembolleri hangileridir?
 - Eski zanaatlerden hangilerini bilirsin?
 - Ohri şehri kimin koruması altındadır?
 - Müzeler nasıl kurumlardır?
 - Makedonya Cumhuriyeti'nin çağdaş kültür hazinesinin bir parçasını oluşturan nedir?
 - Makedonya neden çok kültürlü bir hazinedir?

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDEN DIŞAGÖÇÜN SEBEPLERİ

Metni dikkatlice oku (üç çocuk arasındaki konuşma). Görüşünü söyle. Herkesin Makedonya sınırları dışında, farklı bir ülkeye göç eden yakın veya uzak akraba veya arkadaşı vardır. Konuş, paylaş!

Ben Makedonya'danım, ama ailemle birlikte Avustralya'da yaşıyorum.

Ben Makedonya'danım, ancak ailemle birlikte Fransa'da oturuyorum.

Ben Makedonya'danım ama ailemle birlikte İsviçre'de yaşıyorum.

Kaç yıldır Avustralya'da yaşıyorsunuz?

Ninem ile dedem Makedonya'nın Ege bölgesinden geliyorlar. Balkan savaşları sırasında, Makedonya'dan Paris, Fransa'ya göç etmişler. Ben Paris'te doğdum ve Fransa'da yaşıyorum. Ama anavatanımı unutmuyorum.

Ben Makedonya'nın Gostivar şehrinde doğdum. Ebeveynlerim çalışmıyordu. Hayat şartları çok ağırdı. Tüm bunları ben anlamıyordum çünkü yaşımda küçüktü. İlk önce babam, ondan sonar ise annem, ben ve kızkardeşim ayrıldık.

Makedonya'nın uzun bir tarihi geçmişe sahiptir. Makedonya'nın nüfusu tarih boyunca sıkça yer değiştirmiş.

Araştır!

Makedonya nüfusunun dışgöç sebepleri

TARTIŞ - EVET VEYA HAYIR **KONU: MAKEDONYA SINIRLARI DIŞINDA DAHA İYİ** **YAŞAM ŞARTLARININ OLMASI**

İki gruba ayrılın.

Birinci grup EVET'e giren tüm nedenleri sayın, ikinci grup ise HAYIR'a giren nedenleri sayın.

Tartışın, başkaların düşüncelerine saygı duy, ama kendi düşünceni ortaya koy

. Savınızı ortaya koymak ve Kabul ettirmek için mümkün olduğu kadar çok neden vermeniz gerekir.

Dışgöç nüfusun bir yerden ayrılıp (göç etmesi) başka bir yere yerleşmesine denir.

Makedonya nüfusunun en çok şu nedenlerden dolayı göç etmektedir:

- **sosyal nedenler** - daha iyi yaşam şartlarının arayışı içinde;
- **siyasi nedenler** - zoraki;
- **dini nedenler.**

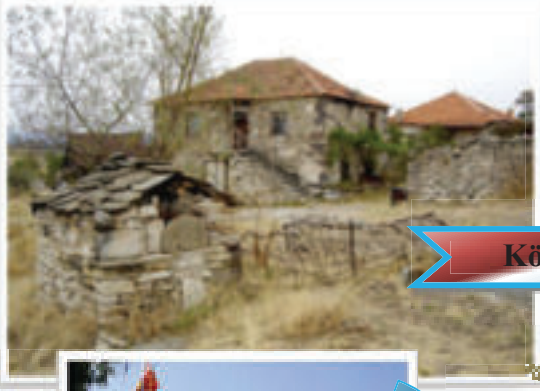
Oluşumuna göre, göçler **iç ve dış** olarak ayrılabilirler.

İç göçler - ülke sınırları içinden bir yerden başka bir yerleşim yerine geçilmesine denir. İç göçler **günlük ve sezonluk** göçlere bölünebilir.

Bu göçlerde yer alan kimlerdir?

Dışgöç – kendi ülkeden çıkıp yabancı bir ülkeye yerleşim amacıyla göç denir.

Göçmenler Göçmen Bürosu, Makedonya Cumhuriyeti Büyükelçiliği, Konsolosluklar, Makedonya Göçmen Örgütü sayesinde kendi ülkeleri ile sürekli bir iletişim halindedirler.

Köy - şehir

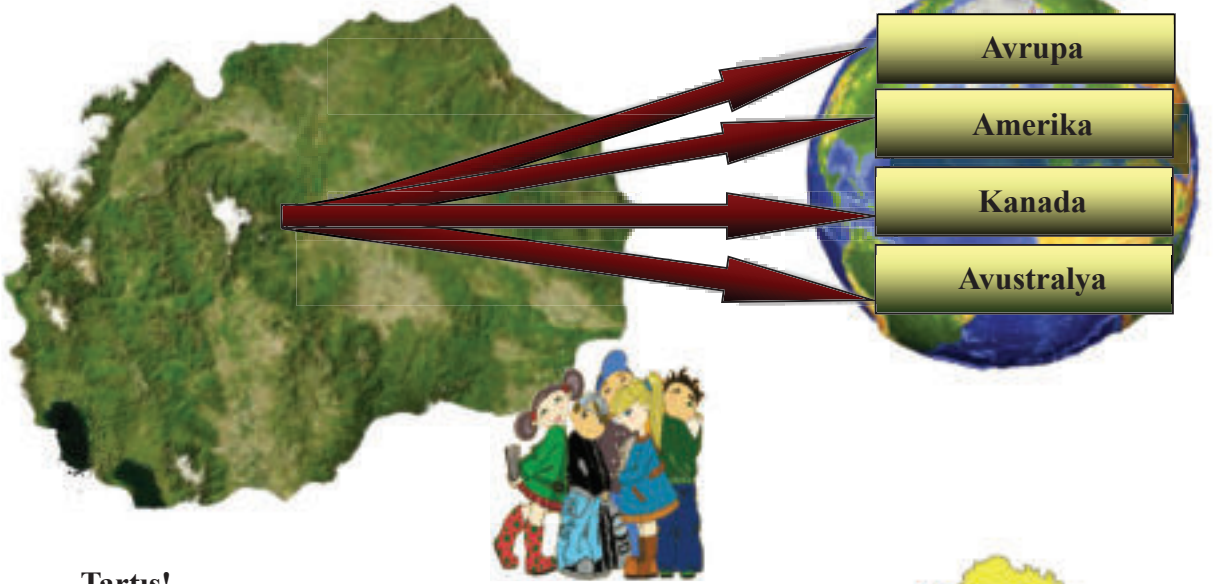
Onlar **göçmen örgütleri** ile örgütlenir: kültür ve sanat toplumları, kulüpler, spor olayları, birlikler, okullar, basın medyası, kilise belediyeleri, televizyon, radio...

Makedonya göçmenleri ana dillerini, örf ve adetlerini her daim koruyorlar.

Aynı şekilde, göçmenler Makedonya'nın dünya çapında tanınmasında faal bir şekilde yer almaktadırlar.

Birleşmiş Makedonya Diasporası veya BMD, merkezi Washington, ABD'de olan ve 2004 yılında kurulmuş uluslararası bir örgüt olup, dünyadaki tüm Makedon birliklerinin çıkar ve ihtiyaçları ile ilgilenir.

Fotografa bak!

Tartış!

✓ Hangi ülkede en çok Makedon göçmeni bulunur?

Türkçe dersinde „*Bir göçmenin anlattıkları...*“ konulu bir kompozisyon yaz!

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE YABANCILAR

Bilgilerinizi genişletin ve Makedonya Cumhuriyeti'nde yaşayan yabancılarla ilgili bilgi edinin!

Gazeteci-araştırmacı rolünde şunları öğren:

(Önceden soru listeni hazırla. Soruların kısa, anlaşılır ve somut olmalı. Bu genç araştırmacı yazara soru listesini hazırlamasında yardımcı ol.)

Ülkemizle ilgili izlenimleri nelerdir?

Ne kadar zaman ve neden Makedonya'da kalıyorlar?

Geldikleri ülke hangisidir?

Yabancı Makedonya Cumhuriyeti vatandaşı olmayan, ya da, bir ülkenin vatandaşlığına sahip ancak başka bir ülkede ikamet eden kişiye denir.

Dış ülke yaşadığımız devlet sınırlarının dışında bulunan tüm diğer ülkelere dış ülkeler diyoruz.

Makedonya Cumhuriyeti'nde çok sayıda dış ülkeden yabancı ikamet etmektedir, özellikle komşu ülkelerinden yaşayan yabancılarımız var. Yine de tüm dünyadan ülkemize gelip yaşayan yabancılar vardır.

İkamet sebepleri farklı nitelikler taşır:

- turizm (ülkemizi çok sayıda turist ziyaret ediyor);
- Makedonya Cumhuriyeti'nde kendi ülkelerini temsil eden diplomatik –konsolosluk temsilcilikleri;
- Uluslararası örgütler veya hükümetlerini temsil eden resmi misyonlar;
- iş bulma, okuma, ihtisas, bilimsel araştırma veya belli başlı uzman görevinin yerine getirilmesi;
- kongre, seminerler ve benzeri organizasyonlar;
- siyasi, bilimsel, kültürel, spor veya dini olaylar;
- tıbbi muayeneler;
- dış yatırımlar ve benzeri.

Makedonya Cumhuriyeti'ndeki yabancılar kültür mirasımız, gelenek, adetler ve ulusal mutfağa özgü yemeklerle tanışmak isterler.

Neden?

İyi bir ev sahibi gibi düşünün:
Kendi ülkenizi bir yabancıya nasıl ve ne şekilde tanıtabilirsiniz?

Kültür anıtları
Ulusal mutfığa özgü yemekler
Adetler

PROJEYE DAYALI DERS

Öğretmeninizle projeye dayalı bir derse hazırlanın!
Aşağıda verilen konu üzerinde bir proje hazırlayın:

“Makedonya’da bir yabancıyla karşılaşmam”

Kurallar çemberini unutmayın!
Projenin evrelerini öğrenin ve tartışın!
Bir önceki bilgi ve tecrübelerinizin yanı sıra, aynı bilgi ve tecrübelerinizi genişletin!

Makedonya Cumhuriyeti’nde
yaşayan yabancıları tanıyalım!

Bunu nasıl yapacağız?

Sınıflara açık sunum yaparak!

Öğrenmek istediğimiz nedir?

ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNE REHBER

Gruplar kurarak, görev dağıtımını yapın!

Hazırlık için ihtiyaç duyduğunuz zaman dilimini belirtin!

Araştırın!

Kurum ve birey (kişiler) ziyaretleri yapın!

Malzeme ve bilgi seçimi hazırlayın:

- gazete, İnternet, medya metinleri;
- resim, fotoğraflar;
- yabancı ile sohbet, imkanlar dahilinde teke tek veya telefon, e_posta aracılığıyla görüşme yapın;
- kişisel bilgi veya büyüklerimizden alınan bilgiler.

Sorular hazırlayın!

İzlenim ve vardığınız araştırma sonuçlarını sunum için güzelce hazırlayın!

Öğretmen ve tüm proje arkadaşlarınızla birlikte tüm malzemeleri değerlendirmesini yapın!

NE ÖĞRENDİK

НТО НАУЧИВМЕ?

- Göç nedir?
- Göç türleri nelerdir?
- Göç etmenin nedenlerinden birkaçını say!
- Hangi ülkelerde en çok Makedonya göçmeni vardır?
- İkmaet ettikleri ülkelerde göçmenler nasıl örgütlenmiştir?
- Göçmenler hangi kurumlar üzerinden anavatanlarıyla iletişim halindeler?
 - Dış ülke nedir?
 - Hangi kişiye yabancı deriz?
 - Makedonya Cumhuriyeti'nde bulunan bir kaç büyükelçilik say.
 - Yabancıların ülkemizde en çok neyi beğenirler?

MAKEDONYA CUMHURİYETİ VE AVRUPA ENTEGRASYONU

Örneklemede Dünyanın yedi kıtasından biri gösterilmiştir. Hangisinin olduğunu bul!

Hangi devletlerden oluşur?

Sayılarının kaç olduğunu biliyor musun?

En büyük devlet hangisi, en küçük devlet ise hangisidir?

Hangi diller konuşulmakta?

Avrupa, büyükten küçüğe bir çok ülkeden oluşan bir kıtadır. En büyük devlet Rusya Federsayonu, en küçüğüse Vatikan'dır. Çok sayıda diller konuşulmaktadır.

Avrupa Birliği neyi temsil eder?

Genel Bilgiler

Avrupa Birliği demokrat üye devletlerinden oluşan bir uluslararası ve ulus ötesi birliktir.

Avrupa Birliği yirmi sekiz Avrupa ölkelerinden oluşmasına rağmen,yeni üyeler kabul ederek genişlemeye açıktır.

Avrupa Birliği, bu isim altında 1993 yılında, 1991 yılında imzalanan Mahstrit Antlaşmasıyla kurulmuştur.

Birleşik bir Avrupa ile ilgili fikirler her zaman mevcutmuş. Kıtanın tarihi boyunca farklı Avrupa halklarının birleşmek için devamlı bir teşebbüs içinde oldukları gözlemlenmiştir. Ancak, Avrupa ölkeleri ve insanlarının arasındaki farklılıklar gerilim, çatışma ve savaşların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Her iki dünya savaşı felaketi, bu dehşetin tekrar yaşanmaması ve Avrupa'nın yeniden kalkınması isteği, bu birliğin doğması için en önemli nedenlermiş.

1951 yılında, Avrupa'nın altı ölkesi: Belçika, o zamanki Batı Almanya, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda kömür ve çelik üretimini birleştirip, kömür ve çelik için **Avrupa Birliğini** kurmuşlar.

1957 yılında imzalanan Roma Antlaşmasıyla, Kömür ve Çelik Birliği, **Avrupa-Ekonomik Birliğine** dönüşüyor. O dönemden itibaren Avrupa Birliği yeni üye devletleriyle genişlemeye başlıyor.

Avrupa Birliği, kuruluşuyla stoklarının, sermaye ve sermayelerinin özgürce devinmesini, Şengen anlaşmasıyla da insanların özgürce hareket etmesini sağlıyor.

Victor Hugo

Avrupa devletlerinin, işbirlik ile eşit haklara sahip üyelerin barışçıl bir şekilde birleşme fikrini veren ilk kişidir.

- Avrupa Birliği üye ölkelerinin ile AB'ye aday üye ölkelerinin adlarını öğrenin!
- Resim dersinde üye ölkelerin bayraklarını çiziniz!
- Tabela (zaman çizelgesi) kullanarak bir pano hazırlayınız!

Avrupa birliğinin sembolleri

Avrupa Birliğinin sembollerini gözden geçirin ve başlıca özelliklerinin ne olduğu konusunda araştırma yapın!

Avrupa Birliği bayrağı

Neşeye Övgü

Sensin sen ey tanrılar alevi ey
elizium kızı biz
mabedine gideriz
mest olmuş halde
senin adetin
ayırđıęı şeyler
hep sihirinde
birleşir
daima kardeş olur
insanlar gölgede senin...

Avrupa Birliği marşı

Avrupa Birliğinin bayrağı mavi bir fonda çember halinde dizilmiş 12 tane altın renkte yıldızlarla desenlidir. Yıldızların Yıldızların beş tarafı Avrupa Birliği milletlerin birliğini sembolize ederken, yıldız sayısı ise o sayının ifade ettiği anlama bağlıdır. 12 sayısı **mükemmellik ve birliğin** sembolüdür.

Avrupa Birliği Marşı Neşeye Övgü'dür. Bestecisi Ludvig Von Bethoven onu 1823 yılında tümüyle sağırken bestelemiştir ve dünyadaki tüm insanların ve ırkların birleşmesini öngörmektedir.

Avrupa Birliğinin sloganı
Farklılık içinde birleşmedir!

Avrupa Birliği bir ülke değildir
ancak sembolleri vardır!

AVRO para birimi 1 Ocak 2002 yılında kullanıma girmiştir ve dünya tarihinde eşsiz bir örnek teşkil etmektedir.

Bayrağı, marşı ve sloganı AB'nin birlik ve aitlik duygusuna sahip olma sembolleridir.

Müzik dersinde AB marşını dinleyin! Aranızda konuşup şakının sembolik tarafını öğrenmeye çalışın!

Avrupa birliğinin kurumlari

Avrupa Birliğinin kendi çıkarlarının yanısıra, üye devletlerinin de çıkarlarını koruyan ortak kurumlara sahiptir.

Avrupa Birliğinin en önemli kurumlari:

AB Konseyi, bir diğer adıyla da **Bakanlar Konseyi**, Birliğe üye devletlerin çıkarlarını koruyan önde bir kurumdur. 27 üyesi vardır. Yasama, bütçe sorunları, suç sorunları ve benzeri konular onun sorumluluğu altındadır. Merkezi Brüksel’dedir.

Brüksel’deki AB Konseyi

Avrupa Parlamentosu AB vatandaşlarını temsil eden gövdedir. Yasama, kontrol ve bütçe gibi üç önemli konuyla ilęilenir. Avrupa Parlamentosunun görevi durmaksızın devam eder ve Parlamento içinde yer alan tartışma ve oylamalarını canlı bir şekilde izlemek isteyen tüm vatandaşlara açıktır.

Avrupa parlamentosu görevlerini iki yerde yapmaktadır: Brüksel ve Strazbourg’ta.

Brüksel’de Avrupa Parlamentosu

Avrupa Komisyonu birliğin çıkarlarını temsil eder ve onları korur.

27 komisyon üyesi vardır. Avrupa komisyonu Birlik çerçevesi dahilinde gerçekleşecek yeni yasalar önermeye hakkı olan yegane kurumdur. Çalışmalarıyla sadece Avrupa Parlamentosunun önünde sorumlu tutulmakta. Merkezi Brüksel'dedir.

Avrupa adalet divanı AB'nin yasalarını yürürlüğe koymak için yargı yetkisine sahiptir. Birlik gövdesinin verdiği kararlar doğrultusunda çiğnenmiş haklar varsa, üye devletlerinin veya vatandaşların davalarını çözümlemektedir. Mahkemeyi her 6 yılda bir değişen 15 yargıç oluşturmakta. Merkezi Lüksemburg'tadır.

Avrupa Konseyi bir gövde olmamasına rağmen çok önemli bir rolü vardır. Devlet üyelerinin başkanlarından oluşur. Asıl amacı AB'nin gelişimini teşvik etmektir.

Danışman komiteleri, çok sayıda uzman ajansları gibi başka gövdeler de bulunmaktadır.

İkili gruplara ayrılın ve verilen yönlere göre bir **T-çizelgesi** hazırlayın:

Avrupa kurumları:
?

Avrupa kurumlarının temel fonksiyonları:
?

Avrupa Birliği Konseyinin görevleri nelerdir?

Avrupa Birliğinin **Avrupa entegrasyonu** (bütünleşmesi) büyük bir önem taşımaktadır. AB'ye üye olmak isteyen bütün devletlerin uzun bir süreçten geçmek zorundalar.

Avrupa Konseyi, Birliğin karar veren gövdesi olarak, üye olmak isteyen aday ülkeleri için kriterler hazırlamıştır. Üyelik öncesi, aday ülkelerinin: demokrasiyi garantileyen kurumlarının olması gerek, insan hakları ve azınlık haklarının saygılanması, Birliğin getirmiş olduğu sorumlulukları yerine getirmek için hazırlık ile Birliğin amaçlarını gerçekleştirmesinde yardımcı olmaya hazırlıklı olması gerekmektedir.

Birliğe yeni üye ülkelerinin entegre edilmesiyle, demokrasi- barış, istikrar ve Avrupa milletlerinin güvenliği artmaktadır. Avrupa Birliğinin genişlemesi demek, Birliğin hem yeni hem de eski üye devletlerinde yeni iş yerlerinin açılması demektir. AB'ye giriş ile vatandaşlar AB'ye üye farklı bir ülkede özgür bir şekilde yolculuk edebilir, okuyabilir ve çalışabilir.

Benim ülkem Birliğe aday üye ülke statüsünü kazanmıştır.

Makedonya Cumhuriyeti ve Avrupa Entegrasyonu

Konuyla tanışın! Metni okuyun!

KARELERE BÖLME tekniğini kullanarak işbirliği yap!

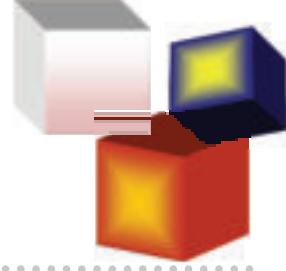
Altı gruba ayrılın!

Düşünün, konuşun, danışın ve grup içinde aranızda işbirliği yapın. Başkasının fikirlerine saygı duyun, kendi fikrinizi ortaya koyun.

Kendi düşüncelerinizi haklı çıkartacak birçok açıklamalarda bulunmanız gerekir!

Birinci grup:
(genel)
Makedonya Cumhuriyeti - Avrupa'nın ayrılmaz parçasıdır

Beşinci grup:
(uygula)

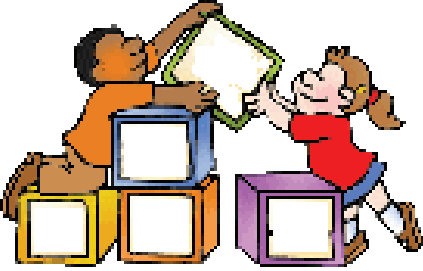
Makedonya'nın AB'ye üye olabilmesi için nelerin yapılması gerekir?

İkinci grup:
(kıyasla)

Makedonya'nın Avrupa entegrasyonuna doğru attığı adımlar

Altıncı grup:
(tartış)

Yukarıda geçen konular için tavrınızı belirt!

Üçüncü grup:
(bağdaştır)

Avrupa entegrasyonu - Makedonya, AB'ye aday üye ülkesi

Dördüncü grup:
(analiz yap)

Makedonya'nın AB'ye girmesi ile kazanacakları

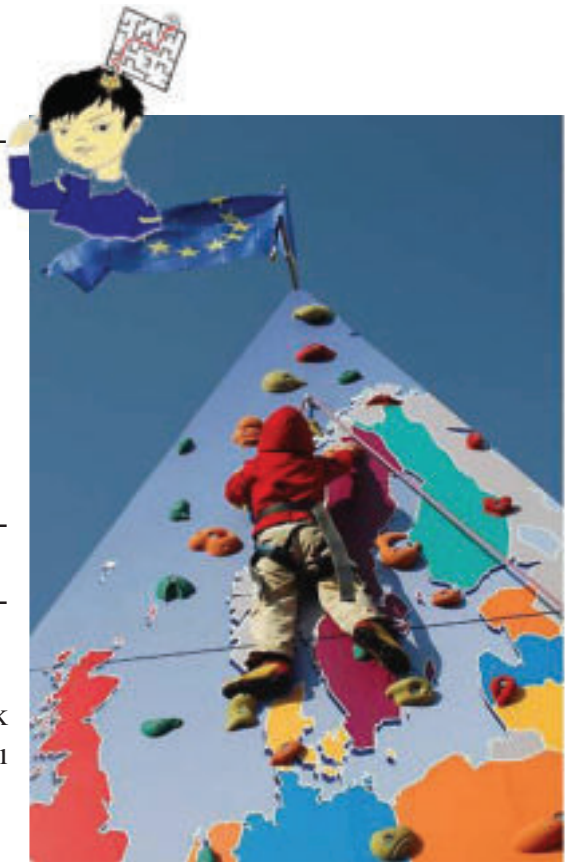
Makedonya Cumhuriyeti Avrupa Birliği üyeliğine aday üye ülke statüsünü **kazanmıştır**.

Entegrasyon süreci uzun ve yorucudur.

Avrupa Birliğinin değerlerine yaklaşmak için, Makedonya Cumhuriyeti çok çalışıp, çok sayıda reformlar yaptı.

Birliğe üye olabilmesi için Makedonya Cumhuriyeti'nin tüm **sorumluluklarını** yerine getirmesi gerekir:

- bölgesi dahilinde kalıcı barış ve güvenlik sağlama;
- adalet ve insan haklarının hakim olması sağlamak;
- demokrasiyi güçlendirmek;
- vatandaşlara daha iyi bir sosyal sigorta sağlamak
- ekonomik gelişimini arttırmak; işsizlik oranını düşürmek;
- doğal çevrenin kirlenme oranını azaltmak.

Makedonya Cumhuriyeti, vatandaşlarının yardımlarıyla Avrupa entegrasyonuna giden yola doğru ilerlemek gayesindedir.

ANCAK, İLK ÖNCE NE YAPMASI GEREKİR?

AVRUPA KOMİSYONUNUN DÜŞÜNCESİ İÇİN BEKLEMEK, ardından da Birliğe üyelik teklifi gelir.

1. Avrupa Birliği nasıl bir birlik teşkil etmektedir?
2. Birliğin oluşturulma fikri nasıl meydana gelmiştir?
3. Birlik, bu isimle ne zaman kurulmuştur?
4. Avrupa Birliğini kaç ülke teşkil eder?
5. AB'nin sembolleri nelerdir?
6. AB'nin kurumları hangi Avrupa şehirlerinde bulunmaktadır?
7. AB'nin en önemli kurumları hangileridir?
8. Onların temel görevleri nelerdir?
9. Kurulmasıyla Birliğin vatandaşlarına tanıdığı olanaklar hangileridir?
10. Makedonya'nın AB'deki statüsü nedir?
11. Makedonya'nın Birliğe üye olabilmesi için hangi kriterleri yerine getirmesi gerekmektedir?
12. AB'ye üye olması halinde Makedonya'nın çıkarları nelerdir?

Verilen bilgiler doğrultusunda Avrupa Birliği ile ilgili bir **zaman cetveli** hazırla.

1951 - Belçika, o zamanın Batı Almanya'sı, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda; **1973** - Danimarka, İrlanda, Birleşik Krallık; **1981** - Yunanistan; **1986** - İspanya ve Portekiz; **1995** - Avusturya, Finlandiya ve İsveç; **2004** - Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya; **2007** - Bulgaristan ve Romanya.

DÜNYADA VE MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TEMEL SORUNLAR

Günümüzde dünya global bir şekilde çözülmesi gereken çok sayıda sorunlarla karşı karşıya gelmektedir.

Globalleşme bugünü anlatan bir özelliktir.

Kitlesel savaşlar dünya tarihinin bir parçasıdır.

Terörist saldırıları, nükleer silahlanma, ekolojik ve enerjiye dayalı sorunlar, global trafik bağlantılar, bir iletişim aracı olarak İnternet - **global dünya** tüm bunlarla karşı karşıya gelmektedir.

Düşün ve konuş!

Dünya barışını tehdit eden başlıca tehlikeler hangileridir?

Fotografaları gözden geçirin!

Dergi, gazete, İnternet'i kullanın!

Makedonya Cumhuriyeti'nin dünya barışının korunmasındaki katkıları nelerdir?

Sınıfınızda fikir alışverişinde bulunun!

Terörist saldırıları, beraberinde korku, hayat kaybı ve büyük maddi hasarları getirir. Makedonya Cumhuriyeti, MCO (Makedonya Cumhuriyeti Ordusu) birliklerinin barış misyonlarında aktif bir şekilde yer alarak dünya barışına, güvenliğine ve terörle mücadelede katkıda bulunmaktadır.

Makedonya Cumhuriyeti, özellikle Avrupa-Atlantik Ortaklık Konseyi, Barış Ortaklığı ve NATO üye ülkeleri ile işbirliği çerçevesi dahilinde dünyada birlik ve barışın korunmasında çalışmalar yapmaktadır.

Global dünyanın ekolojik sorunları

Oyun: Geridönüşüm yapıyoruz saklıyoruz!

Gruplara ayrılın! Yazın ve sonra konuşarak paylaşın:

Evinizde çöp olarak attıklarınız nelerdir?

Konserve kutularını nasıl tekrar kullanabileceğimizi düşünelim?

Plastik şişelerden neleri tekrar yapabiliriz?

Attığımız gıdayı nasıl kullanabiliriz?

Kağıdı ne şekilde tekrar kullanabiliriz?

Şimdi faaliyete geçin! Dünya gezegeninin korunması için kendinizce katılın!

Yeryüzü atmosferinin ısınması, ozon tabakasındaki delikler, ormanların yok edilmesi, kuraklık ve sular, **global dünyadaki ekolojik problemleri** en etkili bir şekilde baş göstermektedir. Bunlar global bir düzeyde çözümlenmelidirler. Dünyada koruma altına alınmış çevreler vardır, ancak onlar da ekolojik sorunlarla karşı karşıya gelmektedirler.

Dünyadaki ülkeler gibi, Makedonya Cumhuriyeti de gezegenimizin korunması ve hayatta kalması için uğraş vermektedir. Çevreyi koruma yasasını getirerek, çöplerin toplu bir şekilde toplanması ve benzeri sayısız ekolojik faaliyetlerle, çevremizin korunmasında aktif bir şekilde çalışılmaktadır.

Faaliyetler:

Aşağıdaki konularla ilgili resim çizin:

„Çevremizin korunması“

Doğal malzemeler kullanmayı unutmayın!

Bir sergi düzenleyin!

Makedonya Cumhuriyeti'nde Ağaç dikme günü dolayısıyla düzenlenen büyük çaptaki ekolojik faaliyetin sloganı „Geleceğin için bir ağaç dik“tir.

EKOLOJİK İLGİNÇLİKLER

Bilmeniz iyi olur:

- Plastik bir şişe veya poşet kağıdın yok olması için 500 sene gerek;
- AB’de fiyatın ortalama % 16’sı genellikle çöpe atılan bir ürünün fiyatını teşkil ediyor;
- Ailelerin birçoğu yılda başarılı bir şekilde geri dönüşümleri yapılabilecek 40 kg plastik ürünü çöpe atmaktadırlar;
- Camın geri dönüşümü, % 100 bir oranda limitsiz ve başarılı bir şekilde sağlanabilir;
- Çöpe atılan cam hiçbir zaman yok olmayacaktır;
- Geri dönüşümlü bir cam şişesi, bir bilgisayarın 25 dakika boyunca çalışması için gerekli olan enerji tasarrufunu yapabilmektedir;
- Alüminyum konserveleri sadece altı hafta içerisinde geri dönüşümleri sağlanabilir ve tekrar kullanılabilir;
- Araba parçalarının % 80’ine geri dönüşümü yapılabilir;
- Yenilenmiş bir konserve kutusuyla,televizyonun üç saat içinde harcayacağı enerji kadar enerji tasarruf etmiş olunur.

İNSAN DÜNYANIN SAHİBİ DEĞİLDİR; ONUN KORUYUCUSU VE GÖZETİCİSİDİR!

Enerji -alternatif imkanlar

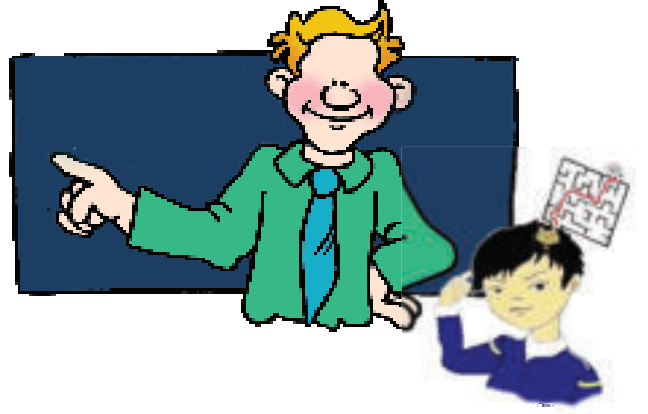
Enerjinin alternatif kaynakları konusunda temel bilgiler edin!
Enerjinin alternatif kaynaklarını say!
Nasıl elde edilir?
Diğer enerji kaynaklarıyla kıyaslayınca onların öncelikleri nelerdir?
Alternatif enerji kaynaklarının ne kadarı Makedonya Cumhuriyeti'ndedir?

Ansiklopedi, İnternet, dergi ve benzeri bilgi kaynaklarını kullan. Rapor hazırlayarak, sunumu yap ve edindiğin bilgileri diğer öğrencilerin elde ettikleri bilgileriyle kıyasla.

ENERJİ DÜNYA'NIN DEVAMINI SAĞLIYOR!

İnsanoğlunun gereksinimlerinin arasında en önemlilerinden biri **enerjidir**.

Zaman ve dünyanın gelişimi boyunca **yeni enerji kaynakları ortaya çıkıyor**.

Dünyadaki enerji talebi gün geçtikçe büyümektedir. Geçmiş dönem içerisinde enerji üretimi kömür, doğalgaz ve nükleer enerjinin kullanımından ibaretti. Ancak bu ürünler çevrenin kirliliğine ve küresel ısınmasının başlıca nedenleridir. Bu durum insanı farklı enerji üretimleri ve aynılarının akıllıca bir şekilde kullanılması için teşvik ediyor.

Global dünya, enerji verimliliği konusunda, mutlak önlemler alması sorunuyla karşı karşıya getirmektedir.

Nüfusun enerji ihtiyacı, ekonomik gelişim ve çevre kirliliği, yeni olanak ve alternative enerji kaynaklarının bulunması için nedenler oluşturmaktadır.

Enerji tasarrufu büyük önem taşır. Çok ve kontrolsüz harcamalarla doğal zenginlikler yok olmaktadır. Enerji tasarrufu yaparak, hem kendimizi hem de doğayı korumaktayız.

Tükenebilir enerji kaynakların tükenen kaynakları, bu sorunun çözülmesi için yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını getirir. Yenilenebilir enerji kaynakları etrafımızda, her yerde bulunuyorlar, aşağıdakiler ise en önemlileri sayılmakta:

Güneş enerjisi

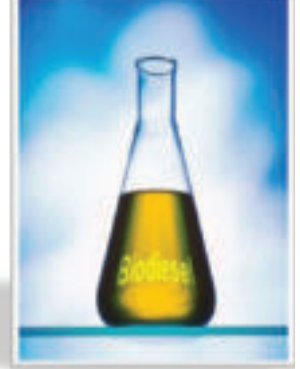
Hidroenerji

Rüzgar enerjisi

Jeotermal enerji

Biyodizel akaryakıt

Makedonya, sudan, rüzgardan ve güneşten olan yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak için büyük bir potansiyele sahiptir.

Makedonya Cumhuriyeti yüksek enerji talebini, kullanımı ve korunması ile ilgili faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu doğrultuda Enerji Ajansı uluslararası işbirlikleri kurmuş, çok sayıda uluslararası anlaşmalar yapmıştır. Enerji verimliliğinin düzenlenmesi Enerji ve Ekonomik Gelişimi Ulusal Strateji Kanunu çerçevesi dahilinde yapılmıştır.

Faaliyetler: *Yönlendirilmiş düşlem* tekniği ile hayal dünyanızı aktif hale getirin ve düşüncelerinizi cümlelere dökün. Elektirik enerjisi olmayan bir dünyayı düşleyin. Türkçe dersinde „**Işık lambaları olmayan bir gezegenin hikayesi**„ konulu bir kompozisyon yazın!

Global dünya ve trafik

Terimler çizelgesi yapın!

Trafik türlerinin özellikleri!

Sıraların içine kıyaslanan terimler yazın (trafik tipleri-karayolları, ... hava trafiği, İnternet).

Kolonların içine kıyaslanan trafik tiplerinin özelliklerini yazın (hız, erişilirlik, ekolojik kabul edilebilirlik, ekonomik, güvenlik ...).

Önceden edindiğiniz bilgileri, dergi ve İnternet'ten alınan bilgilerini kullan!

Sunumunu yap ve edindiğiniz bilgileri sınıf arkadaşlarınızın edindikleri bilgilerle kıyaslayın!

Trafik insan hayatının ayrılmaz bir parçası olmuştur ve her daim de olacaktır. Özellikle günümüzde, insanlar kaçınılmaz olarak her gün trafik içinde yer almaktalar.

	hız	erişilirlik	güvenlik	ekonomik	kabul edilebilirlik
Kara			?	x	
Demir		?	?	?	
Su					
Hava	✓		★	★	
İnternet	✓		★	★	

İnsan ve ürünlerinin hareket ve ulaşım oranının büyümesiyle, dünya çapındaki trafik altyapısının boyutu ile ilgili sorun çıkmakta ve insanın yaşadığı çevrenin korunmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kompleks trafik ve ulaştırma sorunları, trafikte güvenlik, ekonomik ve ekolojik kabul edilebilirlikler için çözümleri bulacak uzman bilgilere ihtiyaç duymaktadır.

Ulaştırma sistemi bir ülkenin ekonomik gelişimi için bir kan damarı gibidir. Avrupa ve dünyanın bir bölümünü oluşturan Makedonya Cumhuriyeti, eskilerin modernizasyonu ile yeni yolların inşaatını yaparak, havaalanlarını modernize ederek, trafikte yeni güvenlik yasaları getirerek, uzman kadro ile trafikte yer alan kişilere genç yaştan eğitim vererek, trafiğin gelişimine yönelik yatırımlarda bulunuyor.

Teknolojik yenilikler, İnternet gibi, özellikle bilgi ve iletişim alış veriş alanındaki ilerlemeyle global dünyanın oluşum ve kalkınmasında en önemli rolü üstlenmektedir.

Makedonya Cumhuriyeti, bilgi teknolojisini toplumun tüm kesitlerine sokarak ve özellikle eğitimi modernize ederek, önemli bir gelişme kaydetmiştir. Makedonya Cumhuriyeti'ndeki bilgi teknolojisi trafiğin etkili bir şekilde yürümesinde yeni imkanlar sağlamaktadır.

ENIAC yapılan ilk bilgisayardır. 1945 yılında yapılmıştır. Çok büyükmüş, bir sınıf kadar yer alıyor, 30 ton ağırlığındaymış. Bilgisayar, çalışmalarını yapmak ve bilgiyi ulaştırmak için çabucak ısınan ve dolayısıyla çalışmalarında güçlükler çıkartan kocaman borular kullanıyormuş. Borulardan yayılan sıcaklıktan kendisine böcekler giriyormuş ve bundan dolayı çalışmasına engel oluyorlarmış. Bundan dolayı günümüz bilgisayarlarında çıkan hasarlara böcek deniyor.

1980 yılında RS adında ilk kişisel bilgisayar üretilmiştir.

Bilgisayar çağı böylece başlamıştır.....

NE ÖĞRENDİK

Çift not dökümü tekniğiyle öğrenmiş olduklarını tekrarla!

Hazırlan! Oku, düşün, not al!

Boş bir kağıdın ortasına dikey bir çizgi çizin. Sol tarafta Makedonya Cumhuriyeti'nin ve global dünyanın karşılaştığı sorunları yaz:

-barışın korunması, enerji, ekolojik ve trafik sorunları.

Sağ tarafında kendi düşüncelerini, yorumlarını ve araştırma sırasında ortaya çıkarmış oldukları bulguları yaz!

Sınıfınızda konuşun, bilgi alışverişinde bulunun ve yazdığınız notlarınızı paylaşın!

 GLOBAL DÜNYADA VE MAKEDONYA'DA SORUNLAR	YORUMLAR, ORTAYA ÇIKAN BULGULAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

A

Alternatif - olası iki çözüm arasındaki seçim

Antika - eski çağlar ve zamanlara ait

Ahşap oyma - ağacın yontulması

Altyapı - temel, karayolu, demiryolu gibi toplumsal gelişimini sağlayan alt tabakalar

Avrupa entegrasyonu - Avrupa milletlerin bütünleşmesi, bütünleşmek.

D

Dönem - ‘den ibaret, belli bir zaman dilimi, parçası

Demokrasi - halkın idaresi ile halkın eşit düzeyde ve hakları uyarınca getirdiği hükümet ve devlet kararları.

Delege - seçilmiş, yetki verilmiş

Deneme - deneme yazısı, kısa anlatım

E

Eğitim - öğretim, gençlerin eğitilmesi

Enerji verimi - enerji gereksinimleri tatmin eden enerji üretimi

Etnik birlik - tek bir ulusa ait olan grup.

Efekt - olumlu sonuç, etki

Entegrasyon - birleşmek, bütünleşmek

F

Filigran - altın ve gümüş tellerinin birbirine ağ şeklinde örülmesi

Folklor - halk oyunları, şarkıları, masalları, atasözleri ve benzeri

Fresk - duvar üzerine sulu boyalarla yapılmış resim

G

Geri dönüşüm - yeniden çevrime sokmak, yeniden kullanmak

Global - tüm dünyaya ait

Globalleşme - tüm dünyaya yayılmış olan

H

Hamam - halka açık Türk buhar banyosu

Han - kalma yeri, meyhane

Hazine - zenginlik

Hükümetler arası - iki veya ikiden fazla hükümetin yer alması

I

İmgelem - hayal, düşlem

K

Komiser - belli bir alandan sorumlu hükümet temsilcisi.

Kooperatif bir şekilde - belli bir amaca ulaşmak için işbirliği yapmak

Koşullu - şartlanmış

Kısıtlamalar - cezalar

Kimlik saptama - belirlemek

Kurum - bina, belli görevi olan işlem merkezi

M

Manda - belli bir görevin belli bir süreliğı olması

Metropol - bir ülkenin başkenti

Migrasyon - göç etme

Moralite - ahlaki, töresel

Moral - doğru, namuslu, prensip sahibi

N

Nasyonel - birden çok devletin sürdürdüğü siyaset

NATO - uluslararası askeri ittifakı

Nükleer enerji - atomun çekirdeğinden elde edilen bir enerji türüdür.

O

Ozon - ultraviyolek güneş ışınlarını içine alan atmosfer tabakası

Ozon deliğı - ozon tabakasının zedelenmesi

Opservatoryum - yıldızları izlemek için bir yer

P

Primar - ilk, birincil, en başta gelen

S

Süreç - yol, gelişim, ilerleme

Segment - bölüm, bir bütünün parçası

Statü - diğerlerine ilişkin olan durum

Spesifik - belli, belirlenmiş, önceden bilinen,

Stereotipler - her zaman aynı, hergünlük,

Simülasyon - gibi yapmak, röl yapmak

Sinagog - Musevi dinine bağlı inananlarının dua ettikleri yer

T

Tayfa - grup

Terör - diğerlerini korkutmak amacıyla yapılan şiddet ve tehdit

Travma - büyük üzüntülerde meydana gelen zihinsel stres, şok

U

UNESCO - Birleşmiş Milletlerin eğitim, bilim ve kültürden sorumlu örgütü

İÇİNDEKİLER

ANAVATANIMIZ MAKEDONYA CUMHURİYETİ

ANAVATANIMIZ MAKEDONYA CUMHURİYETİ _____	5
MAKEDONYA CUMHURİYETİ VE KOMŞU ÜLKELERİ _____	8
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NİN DEVLET SEMBOLLERİ _____	10
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'İN BAŞKENTİ ÜSKÜP _____	12
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NİN YERKONUMU VE DOĞAL ÖZELLİKLERİ _____	14
MAKEDON GEÇMİŞİNİN DÖNEMLERE AYRILMASI _____	18
Ortancı yüzyılda Makedonya _____	19
Osmanlı hükümdarlığı süresince Makedonya _____	20
Balkan savaşları ve Birinci Dünya Savaşı _____	22
ÇAĞDAŞ MAKEDON DEVLETİNİN KURULMASI _____	23
İkinci Dünya Savaşında Makedonya _____	23
PROJEYE DAYALI DERS _____	26
NE ÖĞRENDİK _____	27
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NİN DEVLET YAPISI Meclis, Hükümet, Cumhurbaşkanı, Mahkeme _____	29
NE ÖĞRENDİK _____	31
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NİN NÜFUSU _____	32
Nüfus yapısı _____	32
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NİN EKONOMİSİ VE EKONOMİK FAALİYETLERİ _____	34
Doğa öğelerinin ekonomi üzerindeki etkisi _____	36
Maden zenginliği – ekonominin gelişiminde etken _____	37

Ekonominin gelişimi ve rölyesi	37
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TURİZM	38
NE ÖĞRENDİK	40
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE KÜLTÜR HAYATI VE KÜLTÜR KURUMLARI	41
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE DİNLER VE DİNİ KURUMLAR	43
MAKEDONYA CUMHURİYETİ VATANDAŞLARININ HAK VE SORUMLULUKLARI	45
GRUP VE TOPLUM İÇİ KİŞİLİK	
BİREYSEL VE TOPLUMSAL HAYAT	47
KİŞİNİN GRUP İÇİNDE SOSYALLEŞMESİ	50
SOSYALLEŞME ÖĞELERİ (aile, akran grubu, okul, kitlesel medya)	52
Kişinin sosyalleşmesini etkileyen öğelerden biri olarak kitlesel medya	53
SAPKINLIK VE GRUP İÇİ SAPKIN DAVRANIŞLAR	57
ÇEVRE İÇİNDE DAVRANIŞ KURALLAR VE SORUMLULUKLARI YERİNE GETİRMEK	59
ÇATIŞMA VE ÇATIŞMANIN ÇÖZÜMLENMESİ	61
İNSAN HAKLARI OLARAK ÇOCUK HAKLARI	63
NE ÖĞRENDİK	67

DÜNYADA MAKEDONYA CUMHURİYETİ

MAKEDONYA CUMHURİYETİ TOPRAKLARININ KÜLTÜREL MİRASI	70
Kültür anıtları	73
Makedonya- çokkültürlü hazine	76
ZORUNLU OLMASA DA GEREKLİ	77
NE ÖĞRENDİK	78
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDEN DÜNYAYA DIŞAGÖÇ	79
MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE YABANCILAR	82
PROJEYE DAYALI DERS	83
NE ÖĞRENDİK	84
MAKEDONYA CUMHURİYETİ VE AVRUPA ENTEGRASYONU	85
Avrupa Birliği neyi temsil eder?	86
Avrupa Birliği'nin sembolleri	87
Avrupa Birliği kurumları	88
Makedonya Cumhuriyeti ve Avrupa entegrasyonu	91
DÜNYADA VE MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TEMEL PROBLEMLER	93
Global dünyanın ekolojik sorunları	94
EKOLOJİK İLGİNÇLİKLER	95
Enerji- alternative olanaklar	96
GLOBAL DÜNYA VE TRAFİK	98
NE ÖĞRENDİK	100
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	101
İÇİNDEKİLER	103

